

TÜRKİYE'NİN LİDER KADINLARI PROJESİ

Bu kitap, İKADDER'in yürüttüğü "Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi" kapsamında hazırlanmış olup, T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından desteklenmektedir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Bu kitap, İKADDER'in yürüttüğü "Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi" kapsamında hazırlanmış olup, T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından desteklenmektedir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

© 2018
İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER)

Editör
Funda OZAN AKYOL

Tasarım
Sevim ARDAL

Kapak
Sercan ARSLAN

Baskı-Cilt
Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi No: 19/102
Topkapı / İstanbul Tel: +90 212 483 47 91
Sertifika No: 11964

Baskı Tarihi
İstanbul, Aralık 2018

www.ikadder.org
Twitter/@ikadder
Facebook/İkadder İkadder
ikadder@hotmail.com
Tel: +90 216 572 55 69 / Faks: +90 216 572 55 65

TÜRKİYE’NİN LİDER KADINLARI PROJESİ

İÇİNDEKİLER

Takdim.....	7
İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER).....	
Vizyonumuz.....	12
Misyonumuz.....	12
Tarihçesiyle İKADDER.....	13
ÜYESİ OLDUĞU PLATFORMLAR	
Sivil Toplum Kuruluşları Türkiye Aile Platformu/TÜRAP.....	16
Türkiye Sivil Toplum Kuruluşları Çocuk ve Genç Platformu/T-STKÇOGEP.....	17
Gökkuşáğı İstanbul Kadın Kuruluşları Platformu/GİKAP.....	18
Türkiye Gençler Arası İletişim Platformu/TÜGAP.....	19
İKADDER'İN YÜRÜTTÜĞÜ PROJELER	
Gençler İle Çözüm Odaklı Araştırma Geliştirme Projesi/GENAP.....	22
STK'lar ve Kamu Gençler İçin Buluşuyor Projesi/STK KAGEP.....	23
Öncü Kadınlar Öncü STK'lar Projesi.....	24
STK'lar Geleceğın Liderlerini Arıyor Projesi/STK GELAP.....	25
Kadın STK'ları Destekleme ve Geliştirme Projesi/KSDG.....	26
Aile Odaklı Medya İzleme ve Değerlendirme Projesi/AİLEMİZ-P.....	27
Bağımlılık Komisyonu.....	28
TÜRKİYE'NİN LİDER KADINLARI PROJESİ	
Projenin Amacı.....	30
Projede Metodolojisi.....	32
Projenin Hedefleri.....	33
Proje Kapsamında İşbirliğı Yapılan Kurumlar.....	34

Türkiye'nin Lider Kadınları Proje Çalıştayları

İzmir Çalıştayı 36

İzmir'de Kadın ve Aile Merkezli Sorunları	38
İzmir'den İyi Uygulamalar	43
1- Parçalanmış Ailelere Yönelik Çalışmalar	43
2- Madde Bağımlılığının Önlenmesi	43
3- Çatışmaların Önlenmesi ve Toplumsal Barış	44
İzmir Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri	45

Mardin Çalıştayı 46

Mardin'de Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar	49
Mardin'den İyi Uygulamalar	51
Bilgi Evi Projesi	51
Gençlik Merkezi	51
Mardin Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri	52

Karaman Çalıştayı 55

Kadın ve Aile Çalışmaları Kapsamında	
Karaman'da Mevcut Durum.....	57
Karaman'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar.....	59
Karaman'dan İyi Uygulamalar.....	61
Kök Hücre Aile Projesi.....	61
Aile Hayatına Yönelik Vardiya Düzenlemesi.....	61
Kamu-STK Buluşması.....	61
Karaman Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri	62

Samsun Çalıştayı	64
Samsun'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar	65
Samsun'dan İyi Uygulamalar	72
Mutlu Ailenin Sırları Seminerler Dizisi	72
Yetim Annelerine Moral Dersleri.....	72
Her Anne Bir Okul Projesi	72
Kadın Dostu Kentler Projesi.....	73
Kardeşimle Umutlu Geleceğe Projesi.....	73
Samsun Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri	74
 Isparta Çalıştayı	 76
Isparta'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar.....	77
Isparta'dan İyi Uygulamalar.....	80
UYUMDER Örneği.....	80
El Ele Derneği Kültür Evi.....	81
Isparta Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri	82
 Erzincan Çalıştayı.....	 85
Erzincan'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar	86
Erzincan'dan İyi Uygulamalar	88
Mikro Kredi Uygulaması	88
Erzincan Meslek Edindirme Kursları	88
Erzincan Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri	89
 Son Söz.....	 91
Farklı Öncelik Sıralamalarında Ortak Problemler.....	93
Toplumsal Barış Alanında Kazanımlar	94
Kırsal ve Kent Yaşamı Arasındaki Farklılıklar.....	95
Türkiye'deki Değişim Süreci	95

TAKDİM

“İnsan yaşadığı yere benzer
O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer
Suyunda yüzen balığa
Toprağını iten çiçeğe
Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine
Konya'nın beyaz
Antep'in kırmızı düzlüğüne benzer
Göğüne benzer ki gözyaşları mavidir
Denize benzer ki dalgalıdır bakışları
Evlerine, sokaklarına, köşe başlarına...”
Edip Cansever

İnsan yaşadığı yere benzer elbette.

Ama ya insan benzediği ve beslendiği yeri bilmiyor, tanımıyor, anlamıyorsa...

Kendisini oluşturan, destekleyen kaynakları görmüyorsa, farkında değilse,

Samsun'un yeşilini

Erzincan'ın aşını

Mardin'in türkülerini

İzmir'in ilkyazını

Karaman'ın dil sevdasını

İsparta'nın gül guncasını görmemişse, duymamışsa

Yollara düşmemişse

Kendi yurdunun uzak-yakın köşelerini gurbet bildiyse...

İşte biz anlamak, anlamlandırmak ve anlatmak için bir yolculuğa çıktık
"Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi" ile...

Sivil toplum alanında istişarelerin, projelerin ve planlamaların, İstanbul ve Ankara merkezli yürütüldüğünü söyleyebiliriz. Birçok konu başlığında Türkiye'nin farklı bölgelerinden, illerinden katılımcılar, ortak bir noktaya varmak, bir konuyu konuşmak, tartışmak üzere merkezi noktalarda bir araya gelme fırsatı buluyorlar. Ancak bölgesel analizler yapabilmek, ülkenin problemlerini yerinde görüp çözüm üretebilmek için sahaya çıkmak, İstanbul'dan ve Ankara'dan uzaklaşmak gerekiyor.

Bugün kadın sorunu dediğimizde, hangi kadını kastediyoruz? Şanlıurfa'daki kadınla, İstanbul'daki kadın, Erzincan'daki gençle, Isparta'daki genç aynı problemlerle mi boğuşuyor? Ya da birisi için çözüm diye geliştirdiğimiz formül diğerine uyuyor mu?

Elbette ki küreselleşmeyle birlikte yaşam tarzları, sorunlar birbirine benzemeye başladı. Ama temelde onları ayıran kültürel ve coğrafi koşulları yok saymak mümkün değil.

İşte bu yüzden Türkiye genelinde ortak noktalarımızı, farklılıklarımızı, sorunlarımızı, iyi uygulama örneklerimizi görebilmek adına Sivil Toplum alanında lider kadınları buluşturan bir proje hazırladık. Bu projenin en önemli özelliği bir merkezden yürütülmeme, ülkemizin farklı lokasyonlarında aynı ölçüde buluşma imkânı sağlaması oldu.

Öncelikle sahaya çıkarken 7 coğrafi bölgeyi de temsil edecek illeri, Sivil Toplum Kuruluşlarını ve sivil alandaki Lider Kadınları belirlemek için bir çalışma yaptık. İKADDER'in uzun yıllardır Türkiye'nin farklı illerinden STK'larla kurduğu iletişim ve ilişki, bu noktada son derece kolaylaştırıcı oldu. Projemizin çerçevesi belli olmakla birlikte bir arada çalışma kurallarımızı kayıt altına almak için İşbirliği Protokolü hazırladık ve imzaladık. Çok bileşenli bu projede görev ve sorumlulukların net tanımını yaptıktan sonra yola çıktık.

Yolculuklarımızda kurallar belliydi. Türkiye'nin bölgelerini temsilen seçilen illere diğer illerin her birinden temsilciler gidecek, görececek, tanıyacak ve kendi iline döndüğünde çalışmalarını şekillendirirken bu bilgileri kullanacaktı.

Yolculuğumuzun ilk durağı sadece ülkemizin değil, belki de dünyanın en güzel şehirlerinden birisi olan İzmir'di. Mevsimlerden bahardı, İzmir'in mavisi ve yeşili Çeşme'de, Alaçatı'da en güzel tonlarıyla karşıladı bizi. Uzun uzun konuştuk, tartıştık kadını, aile meselelerini bu ilk buluşmamızda, İzmir'de benzerliklerimizi ve farklılıklarımızı keşfettik.

İkinci durağımız Mardin'di. İpekyolu'nun bu masalsi şehrinin büyüleyici atmosferinde biraz kaybolduk, biraz da kimliğimizin nadide parçalarını bulduk. "Toplumsal barış" konusunu medeniyetlerin buluşma noktasında konuştuk, yüzyılların kültürel kodlarını yüreğinde taşıyan kadınları dinledik, hafızamıza kaydettik.

Üçüncü yolculuğumuz bizi Türk dilinin başkenti Karaman'a taşıdı. Yunus'un dilinden şiirler yudumladık, hayatının hiçbir döneminde Karaman'a gelmeden bu şehre şiirler yazan İrlandalı halk şairinin hayatını hayretle dinledik. Tarihin izlerini sürdük İç Anadolu'nun bu güzel şehrinde. Bir sanayi kentinde kadın işçi olmanın zorluklarını tartıştık.

Karadeniz'in incisi Samsun, yılların sivil toplum tecrübesiyle şehrin kadın ve aile deneyiminin neredeyse bütününe tüm katılımcılara bir anda sundu. Kadın, aile, sosyal yardım, engellilik, mültecilik, siyaset, kısacası hayatımıza dokunan her alanı derinlemesine konuşma fırsatı bulduk. Şehrin yeni turizme açılan Şahinkaya Kanyonunda olağanüstü bir deneyim yaşadık.

Isparta, bütün sıcaklığı ve içtenliğiyle karşıladı bizi. Akdeniz'in çalışkan ve becerikli kadınlarının, küçük dokunuşlarla şehrin hayatına yaptıkları etkiyi, katkıyı, kültürel hayatımıza kazandırdıklarını heyecanla gördük. Lavanta tarlalarının kokusu ve görsel şölenini hafızamıza kazıdık. Bağımlılık gibi hepimizin yarası olan bir konuda geliştirilen modeli ve çalışmaları takip ettik.

Anadolu'daki son durağımız Erzincan'dı. Dağlarla çevrilmiş, nice acılar görmüş ama acılarını sarıp hayata tutunmayı başarmış, güzel ve insana derin derin nefes aldırان bu şehirde çalışan kadını, çalışan kadınlara yönelik imkânları, sorunları, medyada, ekonomide kadın konusunu ele aldık. Eşsiz doğası, sakinliği ile iz bırakan bu şehrin mutfağını ve türkülerini yüreğimize kazıdık.

Bu süreçte;

Öncelikle projemizin hayata geçmesi için finansal destek sağlayan Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'ne, Projeyi hazırlama ve uygulama konusunda her daim güvenini hissettiğimiz Yönetim Kurulumuza,

Sabırlı ve titiz çalışmalarıyla Proje Ekibimize,

Türkiye'nin farklı illerinden yoğun çalışma takvimlerini bir tarafa bırakıp projenin tüm süreçlerine bizimle birlikte katkı sağlayan kuruluş temsilcilerine, Selamlaşmayı ve selamı yaymayı çalışma prensibi edinmemizi sağlayan kıymetli danışmanımız, kurucumuz Dr. Gülsen Ataseven'e teşekkür ediyoruz.

Geriye dönüp baktığımızda, yaptığımız işleri, raporları incelediğimizde ne kadar bereketli bir süreçten geçtiğimizi, kurumsal olarak çok önemli deneyimler edindiğimizi fark ediyoruz. Bir projeden çok daha fazlasını yaptık, yaşadık diyoruz.

İyi ki yola çıkmışız, ne de çok yol almışız...

Firdevs TAVUKÇU
İKADDER Yönetim Kurulu Başkan Yrd.
Proje Koordinatörü

İSTANBUL KADIN VE KADIN KURULUŞLARI DERNEĞİ (İKADDER)

Vizyonumuz

Farklılıklara saygı zemininden hareketle, ülkemizden başlayarak, sürdürülebilir barış, refah ve mutluluğun yaygınlaştığı, sorunları işbirliği ve dayanışma ile çözebilen STK'ların yer aldığı bir dünya.

Misyonumuz

STK'ların kendi aralarında, diğer kişi ve kuruluşlarla iletişim, istişare, işbirliği modelleri geliştirerek, özellikle Gönüllü Kadın Kuruluşlarının, kadının ve ailenin statüsünü yükseltmek için çalışmalar yapmak.

TARİHÇESİYLE İKADDER

Bir grup gönüllü kadının 1970’li yıllarda çıktığı hizmet yolculuğu, Hanımlar İlim ve Kültür Derneği, Şefkat Vakfı, Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı, Kadın Sağlıklılar Dayanışma Derneği, Felakette Acil Yardım Derneği, Gökkuşığı İstanbul Kadın Kuruluşları Platformu gibi birçok kuruluşun çalışmalarının temelini oluşturdu. Özdeğerlerimizle modern yöntemleri buluşturan bu kuruluşlar, iletişim, istişare ve işbirliği zemininde çalışmalar yürüttüler.

2006 yılında kurulan İKADDER’in ilkeleri de, bu ruhun devamı niteliğindedir. İKADDER, İstanbul’da çeşitli alanlarda topluma hizmet veren kadınlar ile gönüllü kadın kuruluşlarının başkanları, üyeleri ve gönüllülerinin bir araya gelmesi ile kuruldu. Derneğimiz, küresel düşünüp, toplumsal sorunlara yerel, özgün çözümler üreten kuruluş ve gönüllü kadınların buluşma adresi oldu.

İKADDER, STK’ların kendi aralarında, diğer kişi ve kuruluşlarla iletişim, istişare, işbirliği modelleri geliştirerek, özellikle Gönüllü Kadın Kuruluşlarının, kadının ve ailenin statüsünü yükseltmek için çalışmalar yapmaktadır.

İKADDER, ayrıca Türkiye genelinde faaliyet gösteren çeşitli platformların çalışmalarına destek vermekte; 400’ün üzerinde STK’ya iletişim istişare ve işbirliği zemini sağlamaktadır.

İKADDER, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Danışma Kurulu ve İstanbul Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Kurul Üyesidir. T.C. İçişleri Bakanlığı'nın yürüttüğü "STK'lar İle İşbirliği İçin Kamu Sektörünün Güçlendirilmesi Projesi" Yönlendirme Komitesinde yer almaktadır. Avrupa Gönüllü Hizmeti kapsamında 3 statüde (Gönderici Kuruluş, Ev Sahibi, Proje Sorumlusu) akredite olmuştur.

İKADDER, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC)'ne Özel Danışma Üye Statüsünde akreditedir.

İKADDER, STK'lar arasında işbirliği mekanizmaları geliştirilmesi, gençlerin sivil toplum alanındaki kapasitesinin artırılması, kadının ve ailenin statüsü yükseltilmesi vb. alanlarda projeler yürütmektedir.

**ÜYESİ OLDUĞU
PLATFORMLAR**

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI TÜRKİYE AİLE PLATFORMU TÜRAP

2012 yılında kurulan TÜRAP, sağlıklı nesillerin yetişeceği güçlü, doğal aile idealiyle çalışan; toplumu yıkan, parçalayan, gruplara ayıran bir bakış açısını reddeden Türkiye genelinde STK'ların oluşturduğu tek Aile Platformudur.

TÜRAP'ın kurucularından olan İKADDER, Platformun Genel Sekreterliğini yürütmektedir.

TÜRAP aile ve aile bireyleri odaklı çalışan STK'lara iletişim, istişare ve işbirliği zemini hazırlamaktadır. Yılda birer kere yapılan İstişare Grubu İl Toplantıları ve Genel Meclis Toplantıları ile dünya ve ülkemizdeki aile gündemi ele alınmakta, ortaklıklar geliştirilmekte ve projeler üretilmektedir.

400'ün üzerindeki STK'yı iletişim istişare ve işbirliği zemininde buluşturan TÜRAP, Birimler, Komisyonlar ve Alt Çalışma Grupları kanalıyla çalışmalarını yürütmektedir.

TÜRKİYE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI ÇOCUK VE GENÇ PLATFORMU/T-STK ÇOGEF

2010 yılında kurulan T-STK ÇOGEF, çocuk veya gençleri faaliyet alanı olarak seçen STK, kurum/kuruluş, uzman, akademisyen vb. arasında iletişim, bilgi akışı, istişare ve işbirliği oluşturarak projeler üretmek, üretilmiş proje ve politikaları etkilemek amacıyla çalışmalar yapmaktadır. İKADDER, Platformun kurucuları arasında olup Eş Genel Sekreterliğini üstlenmiştir.

Düzenli Platform Meclis Toplantıları ile çocuk veya gençlik alanında faaliyet gösteren kurum, kuruluş ve kişileri buluşturan T-STK ÇOGEF; istismar, bağımlılık, çocuk evleri, güvenli yaşam kuralları vb. alanlarda çalışmalar yürütmekte; katılımcılarının ortak proje ve etkinliklerde buluşmasını sağlamaktadır. T-STK ÇOGEF, TÜRAP'ın Çocuk ve Genç Biriminin koordinatörlüğünü üstlenmiştir.

GÖKKUŞAĞI İSTANBUL KADIN KURULUŞLARI PLATFORMU/GİKAP

1995 yılında kurulan GİKAP, gönüllü kadın kuruluşlarının öncelikle kadın ve aile eksenli olmak üzere ortak paydalar çerçevesinde, proje ve politikaların üretim süreçlerinde aktif rol oynamalarını sağlamak, kadından topluma kadın bakış açısıyla küresel düşünüp yerel ve özgün çözümler üretmek amacıyla çalışmalar yürütmektedir.

Kurulduğu tarihten itibaren kadınların sivil toplum alanında hizmet etmesi için önemli bir motivasyon kaynağı olan GİKAP, birçok STK'nın ve özelde platformun kurulmasına öncülük etmiştir.

Ulusal ve uluslararası alanda kadın ve aile ile ilgili savunuculuk faaliyetleri yürüten GİKAP, İstanbul Sözleşmesi ve CEDAW Sözleşmesi kapsamında Gölge Raporlar hazırlayarak ilgili komitelere yazılı olarak sunmuştur.

Genel Koordinatörlüğünü İKADDER'in yürüttüğü GİKAP çatısı altında, 51 Kadın STK bulunmaktadır. GİKAP; STK Türkiye Aile Platformu/TÜRAP'ın Kadın ve Aile Biriminin koordinatörlüğünü yürütmektedir.

TÜRKİYE GENÇLER ARASI İLETİŞİM PLATFORMU TÜGAP

2013 yılında kurulan Türkiye Gençler Arası İletişim Platformu/TÜGAP, Türkiye genelinde genç kızlar arasında iletişim ağı kurarak, sevgi ve bilgi akışı sağlamak, gençlere güvenli sosyal yaşam ve etkinlik alanları temin etmek, sağlıklı bir nesil yetiştirmek amacıyla çalışmalar yürütmektedir.

TÜGAP, farklı STK'larda üye veya aktivist olarak yer alan genç kızları düzenli olarak iletişim, istişare ve işbirliği zemininde buluşturmakta; gençlikle ilgili önemli gündem maddelerini konusunda uzman kişiler eşliğinde ele almaktadır. TÜGAP, farklı STK'ların yürüttüğü proje ve çalışmalarda ortak olarak yer almakta, gençlerin katılımını sağlamaktadır.

Çalışmaları tümüyle gençler tarafından planlanan ve yürütülen TÜGAP, İKADDER'in Gençlik Birimi olarak faaliyet göstermektedir.

**İKADDER'İN
YÜRÜTTÜĞÜ PROJELER**

Gençler İle Çözüm Odaklı Araştırma Geliştirme Projesi/GENAP

Projenin amacı; sığınmacı gençler ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gençleri ortak çalışma zemininde buluşturarak,

- Türkiye’de yaşayan sığınmacı gençlerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- Toplumsal uyum süreçlerinin desteklenmesi,
- Farklılıklarını zenginlik olarak ortaya koyabilecekleri, dil ve kültür eksenli sosyal alışveriş ortamlarının geliştirilmesi,
- Sorunun nesnesi değil, çözümün bir parçası olarak kabul edilebilmeleri için saha araştırması yaparak, sığınmacı gençlerin sorunlarının ortaya koyulması ve çözüm önerilerinin oluşturulmasını sağlamaktır.

Projede ayrıca Türkiye’de yaşayan sığınmacılar ile ilgili kamuoyunu olumsuz etkileyen ayrımcı bir dilin kullanılması ve ötekileştirmenin önüne geçilmesi için bir kamu spotu hazırlanarak kamuoyundaki bu yargının değiştirilmesi hedeflenmiştir.

Eylül 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı, Özlenen Çocuk ve Gençlik Derneği ve Türkiye Gençler Arası İletişim Platformu ortaklığında yürütülen GENAP, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmiştir. Projenin sonucunda Türkçe, Arapça, İngilizce olarak araştırma sonuçları yayınlanmıştır.

STK'lar ve Kamu Gençler İçin Buluşuyor Projesi STK KAGEP

Projenin amacı,

- Gençlere yönelik faaliyetleri bulunan STK'lar, ilgili kişi ve kurumlar arasında iletişim, bilgi akışı, istişare ve işbirliği zemini yapılandırarak ortak projeleri hayata geçirmek;
- Aile yaşamına, özdeğerlerine duyarlı, geleceğin dünyasını inşa edecek gençlerin yetişmesine yönelik politika üreterek karar alma mekanizmalarını etkileyen Platform modeli oluşturmak;
- Oluşturulan bu sistemin ülke çapında modellenmesi ve daha çok genç nitelikli hizmetlere ulaşması için görünürlük faaliyetleri yapmaktır.

Proje boyunca STK'ları buluşturan 7 Platform Meclis Toplantısı yapıldı, sosyal etkinlikler düzenlendi. Gençleri Sivil Toplumda aktif olmaya çağıran bir kamu spotu hazırlandı.

'Dünden Yarına Gençlik Çalıştay' düzenlenerek gençlik STK'larının sahadaki sorunları müzakere edildi.

Gençlere yetenekleri ve hayalleri doğrultusunda bir Sivil Toplum Kuruluşunda yer alabileceklerini göstermek, yenilikçi çalışmaların yürütülmesi, projelerin tasarlanması, kampanyaların planlanması, gençlerin enerjisinin toplum yararına kullanılabilir olmasını sağlamak amacıyla 'Genç Sivil Toplumcunun El Rehberi' isimli bir kitap yayına hazırlandı.

Proje, 1 Şubat 2016-1 Kasım 2016 tarihleri arasında T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın hibe desteği ile yürütüldü.

Öncü Kadınlar Öncü STK'lar Projesi

Projenin amacı, kadınların sosyal, kültürel, ekonomik hayatta ve aile yaşamındaki rollerinin güçlendirilmesi, kadının ve aile kurumunun statüsünün yükseltilmesidir.

Projenin Özel Amacı: Kadın STK'larının oluşturduğu 1995 yılında kulan Gökkuşığı İstanbul Kadın Kuruluşları Platformu/GİKAP işbirliğiyle:

- Kadın ve aileye yönelik faaliyetleri bulunan STK'lar arasında iletişim, bilgi akışı, istişare ve işbirliği zemini yapılandırmak, kadın STK'ların kapasitesini yükseltmek ve bu modelin uygulanması için gerekli tanıtım çalışmalarını gerçekleştirmek,
- Toplumsal sorunların çözümünde STK'ların güçlerini birleştirerek kaynaklarını efektif kullanmaları ve deneyim paylaşımı yapmalarını temin etmek,
- Aile yaşamına, öz değerlerine duyarlı, geleceğin dünyasını inşa eden kadınların sivil alanda aktif rol almalarını sağlamaktadır.

Proje kapsamında platform kurmayı planlayan veya platform çalışması yürüten STK aktivistleri için bir rehber kitap hazırlandı. Kitapta; platformların tanımı, platformlarda yönetim, mutabakat tutanağı hazırlamak, platformların finansmanı ve muhasebesi, platformlarda iletişim fonksiyonu vb. konularına yer verildi.

İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği/İKADDER koordinatörlüğünde, Gökkuşığı İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Platformu/GİKAP ve Özlenen Çocuk ve Gençlik Derneği/ÖZLENDER ortaklığında 1 Ekim 2015-27 Temmuz 2016 tarihleri arasında T.C. İçişleri Bakanlığı'nın hibe desteği ile yürütüldü.

STK'lar Geleceğin Liderlerini Arıyor Projesi STK GELAP

Projenin amacı, Türkiye'nin farklı illerinde gençleri ekonomik, coğrafi veya kültürel farklılıkların ötesinde ortak bir çalışma paydasında buluşturarak karşılıklı diyalog paylaşımı ortamında STK'ların ihtiyaç duyduğu hizmet odaklı lider vasfı taşıyan nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılamaktır.

Proje kapsamında seminer programları düzenlendi, STK kurma, raporlama, savunuculuk, sosyal yardım alanlarında uygulama çalışmaları yapıldı. STK yöneticileri ve genç aktivistleri buluşturan bir çalıştay organize edildi. Projeye katılan her genç için STK alanında staj yapma imkânı sağlandı.

Samsun, İzmir, Diyarbakır ve İstanbul'dan 30 gencin dahil olduğu projenin ortakları:

- Samsun'dan Hanımlar Yardımlaşma ve Kültür Derneği/HANDER,
- İzmir'den İmam Hatipleri Gençlik ve Spor Kulübü Derneği/İMHAD
- İstanbul'dan Türkiye Gençler Arası İletişim Platformu/TÜGAP ve Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı/HEKVA

Proje, 1 Eylül 2014-1 Nisan 2015 tarihleri arasında T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın hibe desteği ile yürütüldü.

Kadın STK'ları Destekleme ve Geliştirme Projesi KSDG

Projenin amacı, teorik ve pratik bilgiler ile uygulamalar içeren eğitim programları düzenleyerek gönüllü kadın kuruluşlarının kapasitesinin geliştirilmesidir. Projede, seminer ve atölye programları interaktif, uygulamalı ve modüler yapı içinde sunulmaktadır.

Proje kapsamında gerçekleştirilen “Seminer ve Atölye Programları”;

- STK Çalışmalarında Temel Prensipler ve Büro Yönetimi
- STK'larda Yönetişim ve Ekip Çalışması
- STK'larda İletişim
- STK'larda Hukuki Yapı
- STK'larda Yazışma ve Raporlama
- STK'larda Dosyalama
- STK'larda Belge Yönetimi
- STK'lar İçin Yazışma Atölyesi
- Proje Atölyesi

Aile Odaklı Medya İzleme ve Değerlendirme Projesi AİLEMİZ-P

Projenin amacı, bilinçli medya izleyicisi oranını artırmak, bireylerin ilgili kişi/kurum/kuruluşlara yayınlarla ilgili olumlu/olumsuz tepkilerini göstermelerinde rehberlik etmek, böylece öncelikle çocuklar olmak üzere aile kurumunu korumak, desteklemek ve değer kaybını önlemektir.

Proje kapsamında T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile işbirliği protokolü imzalandı, Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinde de bilgilendirme programları düzenlendi.

Bilinçli medya izleyiciliği alanında kitap, broşür ve el rehberi hazırlanarak Türkiye genelinde dağıtımı yapıldı. 11 ilden 58 STK'nın katılımıyla bir çalıştay düzenlendi.

Türkiye'nin farklı illerinden 51 STK aktivistin katılımıyla Aile Eğitim Programı Eğitici Eğitimi, Sivil Toplum Kuruluşların işbirliğiyle Türkiye genelinde tanıtım toplantıları gerçekleştirildi.

Proje, 15 Kasım 2013-15 Kasım 2014 tarihleri arasında T.C. İşçileri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığının hibe desteği yürütüldü.

Bağımlılık Komisyonu

İKADDER Bağımlılık Komisyonu bağımlılık alanında eğitim programları düzenlemekte, sahada yürütülen proje ve faaliyetlere katkı sağlamaktadır. İKADDER Bağımlılık Komisyonu 2006 yılı itibariyle "UYMA! Aile ve Gençleri Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığından Koruma Projesi"ni yürütmektedir.

İKADDER, bağımlılıkla mücadele alanında çalışan kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlamak amacıyla çalışmalar yapan İstanbul Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nde Kurul üyesi olarak yer almakta, ayrıca madde bağımlılığı alanındaki İlçe Kurullarında da görev yapmaktadır (Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy).

Bağımlılıkla ilgili ulusal ve uluslararası konferanslar, çalıştaylar takip edilmekte; organizasyonlara katkı verilmektedir. Madde bağımlılığı ile mücadele alanında eğitim programları yapılmakta, gelen talepler doğrultusunda çeşitli kurumların hedef kitlelerine seminerler verilmektedir.

İKADDER, Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Platformu/TÜBAM-P'nin kurucuları arasında yer almaktadır.

**TÜRKİYE'NİN
LİDER KADINLARI
PROJESİ**

TÜRKİYE'NİN LİDER KADINLARI PROJESİ

İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği/İKADDER, T.C. İçişleri Bakanlığı'nın "Sivil Toplum Kuruluşları İçin Proje Yardımları" Programı, 2018 yılı proje teklif çağrısı kapsamında "Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi" ile hibe almaya hak kazandı.

Projenin Amacı:

Ekim 2017 verilerine göre ülkemizde Dernekler Dairesi Başkanlığı'na kayıtlı 111.316 dernek, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne kayıtlı 2.951 vakıf bulunmaktadır.

2000'li yıllardan itibaren mevzuatta yapılan değişikliklerle dernekler ve vakıflar daha özgür bir alanda çalışma fırsatı bulabilmişlerdir. Ulusal ve uluslararası fonlara ulaşma, haberleşme tekniklerini kullanma, kamu kurumlarıyla daha etkin ve sürdürülebilir ilişkiler geliştirme, kamusal alanda daha görünür olma, medyada daha fazla yer alma, uluslararası sahaya daha kolay çıkma şeklinde özetleyebileceğimiz bu yeniliklerle STK'lar etki alanını genişletmiştir. Topluma farklı sahalarda hizmet eden bu kuruluşlar, sağ-

lıktan eğitime, çevreden spora, engellilerden çocuklara kadar uzanan çok farklı alanlarda çalışmaktadır.

Ülkemizde kadınlar tarafından kurulan ve yönetilen STK'lar kaynaklara ulaşma konusunda diğer kuruluşlara göre daha dezavantajlı durumdadır. İKADDER, kadın odaklı çalışan, kurucu ve yöneticileri kadınlardan oluşan bir STK olarak yıllardır ortak çalışmalar yürüttüğü, işbirliği yaptığı, iletişim ve istişare zemininde buluştuğu kadın STK'ların ihtiyaçlarından hareketle "Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi"ni hazırlamıştır.

Türkiye'nin farklı bölgelerinde ve farklı şehirlerinde sivil toplum alanında faaliyet gösteren lider özelliği taşıyan kadınlar, toplumu yönlendirebilme gücüne sahiptir. Bu öncü kadınlar, bölgesinin sorunlarını, dinamiklerini, değerlerini tanıma ve tanıtmaya; yerel sorunlara özgün çözümler geliştirme; başta çocuklar, gençler ve kadınlar olmak üzere toplumun farklı kesimlerine hızla ulaşabilme, onları harekete geçirebilme hususunda etkin bir rol icra etmektedirler. Birbirinden çok farklı bölgelerde yaşayan ve ülkemiz için önemli hizmetlere imza atan bu kadınlar arasında kurulacak iletişim, istişare, işbirliği ve dayanışma ağı toplumsal barış sürecine son derece olumlu katkılar sağlayacaktır.

Projenin Amacı:

Türkiye'nin farklı şehirlerinde STK alanında öncü olan kadınların;

- Bölgesel sorunların çözümünde yeni ortaklıklar geliştirme kapasitele-
rinin desteklenmesi,
- Deneyim ve pratiklerden istifade edecekleri zeminin oluşturulması,
- Ülke genelinde toplumsal barışa kalıcı katkı sağlamaları,
- Bölgelerarası farklıların zenginliğinin ortaya koyulması için karşılıklı ile-
tişim, istişare ve işbirliği zemininde buluşmalarının sağlanması,

- Ülkemizin ortak meselelerinde birlikte hareket etme potansiyellerinin geliştirilmesi,
- Temsilcisi oldukları sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin desteklenmesidir.

Projede Metodolojisi:

- Farklı birikim ve potansiyellere sahip kadın STK'ları bir araya getirmek,
- Kadın STK'lara kendi çalışma sahası ve coğrafi alanının dışına çıkma fırsatı vermek,
- Kadın STK'ların çalışma yöntemlerini, topluma kattıkları değeri, toplumsal sorunlara getirdikleri çözüm önerilerini ve bölgesel özellikleri yerinde inceleyerek katkı vermek,
- Çalışmaları raporlar ve sonuç kitabı kanalıyla belgelemek, etkin bir sosyal medya kullanımı ile çalışmanın modellenmesi için tanıtım ve görünürlük faaliyetleri yapmak,
- Genellikle doğu-batı, kuzey-batı, güney-batı şeklinde olan işbirliği modellerinin değişmesine katkı vermek, farklı bölgeler arasında kuruluşlar arası networklar oluşturmak,
- Çalışmaların sürdürülebilir olması için katılımcılar arasında kalıcı iletişim teknikleri geliştirmektir.

Projenin Hedefleri

1. Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinden en az 15 kadın STK liderini karşılıklı iletişim, istişare ve işbirliği ortamında buluşturmak,
2. Ülkemizin sivil toplum kültürünün gelişmesine katkı sağlamak,
3. İyi uygulamaların transfer edilebileceği zeminler yapılandırmak,
4. Toplumsal barış sürecine katkı sağlamak,
5. Kadın STK'ların birlikte ve hızlı hareket edebilme refleksini geliştirmek,
6. Yapılan çalışmaları belgelemek, çalışmaları kitap haline getirerek farklı kurum ve kuruluşların istifadesine sunmaktır.

1 Şubat 2018–31 Aralık 2018 tarihleri arasında 11 ay süren proje; İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği/İKADDER koordinatörlüğünde, Gökkuşuğu İstanbul Kadın Kuruluşları Platformu/GİKAP ortaklığında yürütüldü.

Proje Kapsamında İşbirliği Yapılan Kurumlar:

- ✓ İmam Hatipliler Gençlik ve Spor Kulübü Derneği/İMHAD, İzmir
- ✓ Birlik Vakfı Mardin Şubesi, Mardin
- ✓ Kardelen Eğitim ve Yardımlaşma Derneği/KARDELENDER, Karaman
- ✓ Dost Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği, Samsun
- ✓ Elele Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Isparta
- ✓ Erzincan Kalkınma Eğitim Kültür ve Turizm Derneği, Erzincan
- ✓ Erzincan Kent Konseyi Kadın Meclisi, Erzincan

Projede 7 coğrafi bölgede de kadın ve aile odaklı sorunları yerinde analiz etmek, iyi uygulamaları gözlemlemek ve modellemek amacıyla çalıştaylar düzenlendi. Her bir çalıştayda bölgenin özelliklerine göre belirlenmiş konu ekseninde, STK temsilcileri, kamu yöneticileri, yerel yönetim temsilcileri, akademisyenler görüş alışverişinde bulundu. İyi uygulamalar incelendi.

Ülkemizin zenginliklerinin yakından tanınması için kültürel geziler düzenlendi. Farklı illerden gelen kuruluş temsilcilerinin birbirlerini daha yakından tanınması için zemin oluşturuldu.

Proje boyunca katılımcı STK'larla aktif iletişim kuruldu. Kadın, aile, sivil toplum gündemi üzerine bilgi paylaşımında bulunuldu.

Elde edilen sonuçların değerlendirilmesi amacıyla İstanbul'da bir kapanış toplantısı düzenlendi.

**TÜRKİYE'NİN
LİDER KADINLARI
PROJE ÇALIŞTAYLARI**

İZMİR ÇALIŞTAYI

Ege Bölgesi Çalıştayı/İzmir

Tarih: 10-11 Mart 2018

Yer: Balçova Termal Hotel

İşbirliği Yapılan Kuruluş: İmam Hatipler Gençlik ve Spor Kulübü
Derneği/İMHAD

Raporu Hazırlayanlar: Seher Saadet Kansızoğlu, Hamide Nur
Merdar

İzmir, 3.500 yılı yerleşik hayat olmak üzere 8.500 yıllık tarihi ve 12.012 km²'lik yüzölçümüyle Türkiye'nin batısında bir metropoldür. Limanları, ekonomik çeşitliliği, iyi yetişmiş insan gücü ve coğrafi konumunun sağladığı elverişli ortam, İzmir'in ülkenin 3'üncü en büyük ekonomisine sahip olmasını sağlamıştır. Yüksek büyüme hızı ile İzmir, dünyanın en hızlı büyüyen beş metropol ekonomisinden biri haline gelmiştir.

İzmir, ekonomik ve sosyal olarak dinamik bir şehir oluşunu, konumu, iklimiyle tarihi boyunca pek çok kültür ve din barındırmış olmasına borçludur. Persler, Antik Yunanlılar, Asurlular, Romalılar, Bizanslılar ve Osmanlılar, kentin uzun tarihi boyunca ev sahipliği yaptığı onlarca farklı uygarlıktan sadece birkaçıdır. On binlerce üniversite öğrencisine ev sahipliği yapan kent, bilim insanları, sanatçılar, iş adamları ve akademisyenler yetiştirir. İzmir'in iklimi, zeytin, incir, üzüm ve pamuk gibi tarım ürünleri için harika bir doğal ortama sahiptir. Çeşitli deniz mahsulleri, kendine özgü otlar ve zeytinyağlarıyla İzmir, lezzetli mutfağıyla gurmeler için de çekici bir şehirdir. Muhteşem tarihin, mavi denizin, lezzetli yemeklerin, özgürlüğün ve şifanın şehridir.

Türkiye'nin en kalabalık ve sosyo-ekonomik açıdan en gelişmiş üçüncü şehri olan İzmir, liman kenti olması hasebiyle tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve bu medeniyetlere ait kültürel izleri harmanlamıştır. Çeşitli ırk ve dinlere mensup cemaatlerin varlığı dolayısıyla karışık bir nüfus yapısına sahiptir. Okuryazarlık ve okullaşma oranları Türkiye ortalamasının üzerindedir. İzmir'in nüfus yapısına ilişkin önemli noktalardan birisi, toplam nüfus içinde şehir nüfusu oranının Türkiye ortalamasından oldukça yüksek seyretmesidir.

İzmir günümüzde Türkiye'nin her yerinden özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinden göç almaya devam etmekte, göç ile gelen halk zaman içerisinde İzmir'in kendine has yapısının içinde kendine yer bulmaktadır.

İzmir'de Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar

Boşanma

Boşanma istatistikleri 2017 sonuçlarına göre; kaba boşanma hızı binde 1,6'dır. İllere göre incelendiğinde kaba boşanma hızının en yüksek olduğu il, binde 2,57 ile İzmir'dir. Bu ili binde 2,51 ile Antalya ve Muğla, binde 2,3 ile Aydın izledi.

Aile yapısı araştırması, 2016 sonuçlarına göre; eşler arasında en fazla sorun yaşanan konunun yüzde 5,9 ile ev ile ilgili sorumluluklar olduğu görüldü. En fazla sorun yaşanan diğer konular sırasıyla, yüzde 5,4 ile ailece birlikte vakit geçirmeme ve yüzde 5,3 ile sigara alışkanlığı oldu. Aile yapısı araştırması, 2016 sonuçlarına göre; eşler arasında anlaşmazlık olduğunda erkeklerin %75,3'ü, kadınların %66,2'si eşlerine seslerini yükselterek/bağırarak tepki verdi. Erkeklerin %55,1'i, kadınların ise %64,2'si eşleri ile anlaşmazlık durumunda sessiz kaldı. Eş ile anlaşmazlık durumunda erkeklerin %3,6'sı, ka-

dınların ise %2,4'ü eşlerine fiziksel şiddet uyguladı. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 1. düzeye göre eşlere fiziksel şiddet uygulama oranı en yüksek olan bölge TRC Güneydoğu Anadolu (Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) oldu. Bu bölgede erkeklerin %8,6'sı, kadınların %7,5'i eşlerine fiziksel şiddet uyguladı. Erkeklerde fiziksel şiddet uygulama oranının en düşük olduğu bölge %1,7 ile TR3 Ege (İzmir, Aydın, Denizli, Muğla, Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak) oldu.

Cinsiyete göre incelendiğinde; kadınlar eşi ile en fazla eşinin gelirinin yeterli olmaması, ev ile ilgili sorumluluklar ve sigara alışkanlığı konularında sorun yaşadığını belirtti. Eşinin gelirinin yeterli olmaması konusunda kadınlar yüzde 7,3, erkekler yüzde 3 oranında, ev ile ilgili sorumluluklarda kadınlar yüzde 7,1, erkekler yüzde 4,6 oranında, sigara alışkanlığı konusunda ise kadınlar yüzde 6,7, erkekler yüzde 3,7 oranında sorun yaşadı.

Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre; 2017 yılında mutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı yüzde 58 oldu. Erkeklerde mutluluk oranı yüzde 53,6 iken kadınlarda bu oran yüzde 62,4 oldu. Toplamda evli fertlerin yüzde 60,6'sı, evli olmayan fertlerin ise yüzde 52,4'ünün mutlu olduğu görüldü. Evli erkeklerin yüzde 55,7'si, evli kadınların yüzde 65,2'si mutlu olduklarını beyan ederken evli olmayan erkeklerin yüzde 49,1'i, evli olmayan kadınların ise yüzde 55,8'i mutlu olduğunu ifade etti.

Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre; mutluluk kaynağı olan kişiler incelendiğinde 2017 yılında erkeklerin yüzde 76,4'ü, kadınların yüzde 64,9'u kendilerini en çok tüm ailenin mutlu ettiğini beyan etti. Erkeklerin yüzde 7,7'si, kadınların yüzde 20,7'si ise kendilerini en çok çocukların mutlu ettiğini beyan etti.

Mutluluk kaynağı olan değerlerde ise erkeklerin yüzde 64,1'i, kadınların yüzde 71,8'i kendilerini en çok sağlığın mutlu ettiğini belirtirken, erkekle-

rin yüzde 15,2'si, kadınların yüzde 17,9'u kendilerini en çok sevginin mutlu ettiğini belirtti.

Yalnız ebeveyn ve çocuklardan oluşan hane halkı oranının en yüksek olduğu iller 2016 yılında yüzde 10 ile İzmir; T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının verilerine göre; 8 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Türkiye genelinde mevcut koruyucu aile sayısı 4 bin 242 oldu. Koruyucu aile sayısı illere göre incelendiğinde; en fazla koruyucu ailenin, 386 aile ile İstanbul'da olduğu görüldü. İstanbul'u 310 aile ile İzmir, 254 aile ile Ankara, 160 aile ile Kayseri ve 140 aile ile Kocaeli illeri takip etti.

Aile kurumunun güçlendiğine mi, yoksa zayıfladığına mı işaret ettiğini anlayabilmek için evlenme ve boşanma sayılarına karşılaştırmalı olarak değerlendirmek gerekiyor.

İzmir'de kadın ve aile ilgili sorun denilince aklımıza ilk gelen sorun, TUIK'in 2017'de yapmış olduğu araştırmaya göre binde 2,57 oranı Türkiye'nin en çok boşanma oranlarına sahip olmasıdır. Nedenlerine bakıldığında ilk sırada iletişimsizlik, ilgisizlik yer almaktadır. Boşanma nedenlerinden biri olarak belirtilen "aldatma", 2006 yılında boşanmalarda ikinci en çok görülen sebep iken, 2017 yılında gerilerde kaldı.

Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği (CİSED)'nin hem internet üzerinden hem de yüz yüze yaptığı anket çalışmasının verilerine göre Türkiye'de erkeklerin yaklaşık yüzde 58'i, kadınların ise yaklaşık yüzde 40'ı evlilikleri süresince en az bir kere olmak üzere evlilik dışı ilişki yaşıyor. İstatistikler cinsiyetlere göre aldatma oranlarının her geçen yıl artış gösterdiğini ve erkeklerin yaşları ilerledikçe kadınların ise genç yaşlarda aldatma eğilimi gösterdiğini ortaya koyuyor. CİSED Genel Başkanı Psikoterapist Cem Keçe, aldatma rakamlarının aslında daha yüksek olduğunu, fakat araştırma sonuçlarına yansımadığını söylüyor. Ekonomik sıkıntılardan dolayı boşanma üçüncü sırada, kadına şiddetten dolayı olan boşanma son sıralarda yer almaktadır.

Madde Kullanımı

İzmir’de uyuşturucu kullanımında son yıllarda artış gözlenmektedir. Parçalanmış ailelerin çokluğu, göçün yoğun yaşanması ve İzmir’in bir geçiş noktası üzerinde olması sebebiyle İzmir’de uyuşturucu arz ve talebi artmıştır. Türkiye halen doğudan batıya geçen transit uyuşturucu yolu üzerindeki anahtar ülke durumundadır. Türkiye’de uyuşturucu madde kullanma suç oranlarının; kıyı bölgelerde ve büyük şehirlerde daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi’nce (TU-BİM) 2017 verileri kullanılarak 2018 Uyuşturucu Raporuna göre tedavi başvuruları 100 bin nüfusa oranlandığında il sıralaması Şanlıurfa, Kırıkkale, Adana, İçel, Gaziantep, Denizli, Osmaniye, İstanbul, Bursa ve Mardin şeklindedir. Başvuru sayısına göre yatarak tedavi gören hastaların ikamet ettiği ilk 10 il şöyle: İstanbul, Adana, Gaziantep, İçel, Bursa, Ankara, İzmir, Antalya, Konya, Denizli.

Kiraz İlçesi

Kiraz, İzmir’in doğusunda yer alan merkeze 142 km uzaklıkta bir ilçedir. Coğrafi olarak dağınık ve dağlık bir bölge olan Kiraz’da sosyal hayat son derece sınırlıdır. Köylerin dışında, araç olmayan mezralarda zorlu hayat şartlarına dayanamayan, eğitime uzak kalan ve ekonomik sıkıntılar çeken aileler arasında anlaşmalı olarak kız kaçırma olayı yaygın olarak yaşanmaktadır. Bu hadiselerin bir kısmı ailelerin düğün yapmak ve ev kurmak için ekonomik güçlerinin olmaması sebebiyle ailelerin rızası doğrultusunda olmaktadır. Ancak yaşanan olayların bazıları basında “çocuk gelinler” olarak yer almıştır.

Başörtüsünün Siyasi Algı Oluşturduğu Yanılgısı

İzmir’de gerçekleştirilen çalıştayda sıkça dile getirilen bir sorun da başörtülü kadın ve başı açık kadın tartışmaları olmuştur. İzmir’de sık sık karşılaşmak durumunda kaldığımız bu konunun temelinde suni bir tartışma oluşturarak kutuplaştırmaları keskinleştirmek ve marjinal grupları beslemek yer almaktadır. İzmir’de bu yüzden başörtülü kadının eğitilmiş olmasını ya da kariyer yapmasını şaşkınlıkla karşılayanlar olduğunu söylemek mümkündür.

Aşırı Göç, Artan Nüfus, Çarpık Kentleşme

İzmir, ülkemizin en hızlı büyüyen metropol alanına sahip kentlerinden birisidir. Yoğun göç, artan nüfusu ile İzmir’in merkezi ve ilçeleri arasında ekonomik ve sosyal dengesizlikler dikkat çekmektedir.

Nüfus hareketleri son derece fazla olan İzmir’de, hızlı kenteleşme ve sanayileşme nedeniyle altyapı yetersizliği ortaya çıkmaktadır. Hızlı nüfus artışı ve göç olgusu beraberinde plansız kenteleşmeyi de getirmiştir. Yeni kentsel dönüşüm alanları veya plan projeler hayata geçirilirken; yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun, her birey için, spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması; tarihi mirasının duyarlı bir biçimde restorasyonu, uyumlu ve güzel fiziksel mekânların oluşturulması son derece önemlidir. İzmir’in çevresel sorunlarından en güncel ve acilen çözülmesi gereken konuları, katı atıkların bertarafı, su havzalarının ve havanın kirliliğidir.

İzmir'den İyi Uygulamalar

Parçalanmış Ailelere Yönelik Çalışmalar

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Okula Destek Projesi, İzmir İl Müdürlüğü ve İMHAD Gençlik ve Spor Derneğinin ortak çalışması ile yürütüldü. Bakanlık tarafından parçalanmış ailelerin Sevgi Evlerinde hizmet verilen çocuklarına altı haftalık bir kurs programı düzenlendi. Akademik eğitimin yanı sıra okçuluk, uzak doğu sporları, ebru, değerler eğitimi, robotik kodlama, akıl oyunları gibi derslerin verilmesinin öğrencilere motivasyon kazandırdığı görüldü. Öğrencilerin yaşadıkları maddi ve manevi sorunların üstesinden gelmelerini sağlamak için kendilerini yetiştirip doğru tercihler yapmaları ve değerli olduklarını hissettirmelerine yönelik farkındalık eğitimleri verildi. Projenin bitiminden sonra dört ayrı Sevgi Evinde kalan çocuklarla hafta sonları sinema, at binme ve okçuluk eğitimlerine devam edildi.

Madde Bağımlılığının Önlenmesi

İzmir'deki uyuşturucu ve bağımlılıkla ilgili sorunlardan yola çıkılarak Uyuşturucu ve Bağımlılıkla Mücadele Derneği kuruldu. Bu dernek öncelikle İzmir ve Ege Bölgesi'nden daha sonra da Türkiye genelinden bağımlılıkla mücadele alanında çalışan kamu kurumları ve STK'lar işbirliğiyle ortak projeler yapmayı ve politikalar üretmeyi hedeflemektedir. Yine İzmir'de bulunan uyuşturucu kullanımı ve satışının yoğun olduğu Roman Mahallesinde iki İmam Hatip Ortaokulu açılması için faaliyetler yürütülmektedir. Çocukların okula devam etmeleri için ailelere bilgilendirme ile birlikte ekonomik olarak katkı amaçlı gıda yardımı yapılmaktadır. Çocukların sosyal hayatına katkı sunmak adına robotik kodlama eğitimleri, piknikler, sinema organizasyonları ve at binme etkinlikleri organize edilmektedir.

Çatışmaların Önlenmesi ve Toplumsal Barışa Yönelik Çalışmalar

Gençlere kendilerini ifade etme noktasında önce özünü tanıma, sonra çevrelerine faydalı olmalarını sağlamak için liderlik eğitimleri düzenlenmektedir. Bu eğitimlerde iyi bir anne, iyi bir baba, iyi bir evlat, iyi bir eş, iyi bir komşu, iyi bir akraba vb. olmanın iletişimden geçtiği vurgulanmakta, temsil kabiliyetleri ve farkındalıkları artırılmaktadır. Böylece toplumsal barışa katkı sağlanmaktadır.

İzmir Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri

“Ege Bölgesinde, aile ve kadınla ilgili sorun ve çözüme yönelik çalışmalarını yakından dinleme fırsatı bulduk.”

Zeliyha Akcan/Karaman

“İzmir’de yapılan çalıştayda, Ege Bölgesindeki küçük yaşta yapılan evliliklerin yarattığı travmaları ve bu evliliklerin toplumdaki etkilerini inceleme fırsatını detaylı bir şekilde bulduk.”

Mine Yorulmaz/Erzincan

“Ege’nin incisi İzmir’de, aile eğitimleri, acemi er eğitimi, Romen vatandaşların eğitimleri konularında bilgi aldık. Kadın muhtarımızdan İzmir kadınlarını dinledik, daha yakından tanıma fırsatı bulduk. Medyada duyduğumuz bazı konuların arka planını toplum liderleriyle değerlendirdik. Kiraz ilçesi özelinde bölgenin yapısını daha iyi tanıdık.”

Halise Mutlu/Samsun

“İzmir’den aklımızda kalanlardan ilki; şehrin farklı yapısı içinde değerlerine gönülden bağlı insanların olmasıydı. İzmir’in kadın muhtarlarından Saadet Kaya’nın cesur duruşu ve deneyimleri bize yol gösterdi. İzmir’in kadın ve aile istatistiklerini İzmirli yetkililerle konuşma, tartışma fırsatı bulduk. Alaçatı’nın mevsim itibarı ile sakin sokaklarında gezmek ve Çeşme’nin denize nazır görkemli kalesinde zamana yolculuk deneyimi yaşamak muhteşemdi.”

Seda Fidan/Mardin

MARDİN ÇALIŞTAYI

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Çalıştayı/Mardin

Tarih: 24-25 Mart 2018

Yer: Mardin Artuklu Üniversitesi/Mardin

İşbirliği Yapılan Kuruluş: Birlik Vakfı Mardin Şubesi Kadınlar Komisyonu

Raporu Hazırlayanlar: Esengül Aydın Sancar, Seda Fidan, Zeynep Fidan

“Gündüzü seyranlık gecesi gerdanlık”

Ülkemizin güneydoğusunda yer alan Mardin, Mezopotamya’nın en eski yerleşim alanlarından biridir. İpek Yolu üzerinde yer alan Mardin, tarih boyunca çeşitli kültürlerle ev sahipliği yapmıştır. Mimari, kültürel, etnik zenginlikleri, abbara ve taş evleriyle doğunun eşsiz şehirlerinden birisidir. Farklı dil, din, ırktan insanların barış içinde yaşadığı Mardin adeta bir açık hava müzesidir. Eski Mardin’de tarihi yapılar, yaşam alanlarıyla iç içedir.

Mardin’in kültür ve medeniyet değerleriyle ayakta kalabilmesinin en önemli sebeplerinden birisi de, Türk-İslam kültüründe sömürgecilik anlayışının olmamasıdır. Şehrin hilal şeklindeki yapısı insanların bir arada yaşama kültürü geliştirmesinde etkilidir. Modern dünyanın farklılıkları rekabet unsuru olarak görmesinin aksine, Mardin’de farklılıklar zenginlik olarak kabul edilmektedir.

Mardin’de şehir halkı farklı inançlardan da olsalar birbirlerinin yaşam alanlarına ve sınırlarına “Ben onun inancına müdahil olursam o da benim inancıma müdahale eder” düşüncesiyle yıllar boyunca karışmamıştır. Yine aynı

şekilde farklı dinlerden insanlar bayramlarını, yortularını birlikte kutlamış, cenazelerinde ritüelleri birlikte yerine getirmişlerdir. Yıllar içinde insanların hayatında dinin etkisi azaldıkça bir arada yaşama kültürünü besleyen bu toplumsal sözleşme de zedelenmiştir.

Ermeni tehciri yaşandığında, Mardin'deki Ermeni aileler göç sırasında zarar görmesin düşüncesiyle çocuklarını Müslüman ailelere bırakmış, yıllar sonra birçoğu dönerek çocuklarını geri almıştır. Geri dönemeyen ailelerin çocukları gerçek kimliklerinin farkında olarak Müslüman komşuları tarafından yetiştirilmiştir.

Mardin'de yemek kültürünün son derece önemli bir yeri bulunmaktadır. Mardin'i oluşturan her unsur Mardin gastronomisine katkı sağlamıştır. Mardin'in son derece bereketli toprakları bulunmakla beraber terör olayları yüzünden üretim, istihdam ve hatta turizm etkilenmiştir.

Mardin halkı şehrin tanıtımı konusunda medyanın olumsuz etkileri olduğundan şikâyetçidir. Özellikle münferit birkaç olayı ele alan kan ve gözyaşıyla beslenen, ajite edici haberlerden, tüm şehir ve bölge etkilenmektedir.

Mardin'in en önemli sorunu terör olarak ifade edilebilir. Gençleri hedef alan ve "av" olarak gören terör örgütlerine karşılık, çatışmaların önlenmesi ve toplumsal barış için çalışan, gayret eden, emek veren öncü kadınlar da bu şehirde etkin çalışmaktadır.

Mardin'de kadim kültürlerin temsilcilerini görmek mümkündür. Kendilerini Hristiyanlığa ilk iman edenler olarak ifade eden, dünya üzerinde farklı yerlerde yaşayan yedi milyon Süryani'nin kökleri de Mardin'dedir.

Toplum genelindeki hâkim olan birlikte yaşama kültürünü STK'ların etkinliklerinde de görmek mümkündür. STK'lar saha çalışmalarında birbirlerini desteklemektedir.

Mardin’de Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar

Kadın, toplumda bulunduğu konum itibarıyla aile ve toplum arasında bir köprü görevi görür. Gerek ilmi, ahlaki, gerek ekonomik yaşamda erkeğin ortağı, arkadaşı, yardımcısı ve destekleyicisidir. Bu yönüyle de sosyal sistemin işleyişine katkısı büyüktür.

Toplumun yarısını oluşturan kadının şefkatli elinin, ince ruhunun değdiği takdirde, çözülmez gibi görünen nice problem çözülür, onulmaz sanılan pek çok yara sarılır.

Kadın ve aile odaklı toplumsal sorunların önemli bir bölümü katı geleneksel algı ve tutumlar ile modern yaşam biçimlerinin koşulsuz kabulünün çatışması üzerinden tanımlanabilir. Ayrıca yanlış din algısı ve yanlış öğretiler özellikle kırsal kesimlerde kadın-erkek rolleri üzerinde de bir karmaşa oluşturmaktadır.

Mardin’de diğer bir sorun alanı da mülteci kadınların karşılaştıkları zorluklardır. Bu kapsamda mültecilerin yaşam standartlarının yükseltilmesi ve entegrasyon amaçlı çalışmalar yürütülmektedir.

Mardin’de son yıllarda madde bağımlılığı oranlarında bir artış olmuştur. Terör örgütü finans kaynağının ciddi bir bölümünü uyuşturucu ticareti yoluyla elde etmekte, gençleri zehir tuzağına çekmektedir. Ayrıca Mardin’de bir tedavi merkezi bulunmadığından, aileler madde bağımlılığı sorunu ile karşı karşıya kaldığında Elazığ gibi çevre illere gitmek durumunda kalmaktadır.

Mardin, coğrafi konumu ve çok kültürlü yapısı ile bölgedeki terör örgütlerinin açık hedefi durumundadır. Bölgede hâkimiyet kurmak, halkla devlet arasındaki bağı kopartmak isteyen terör örgütü bunun için öncelikle var olan köklü yapıyı, aile kurumunu ve değerleri yok etmeyi amaç-

Proje Çalıştayları

lamaktadır. Özellikle gençleri hedef alan bu yıkıcı ve bölücü faaliyetler aşağıdaki alanlarda kadını ve aileyi doğrudan etkilemektedir:

- Kız çocuklarının ve kadınların eğitim ve çalışma hayatına etkisi
- Değerler üzerinde aşınma
- Sosyal hayata etkisi

Kırsal alandaki kadının sosyal hayattan uzak kalması, yine kırsal alanda sunulan imkânlar dâhilinde eğitim hizmetlerine ulaşmada kız ve erkek çocuklarına eşit fırsatlar sunulmayışı, kadın istihdamı ve girişimciliği alanında problemler, Mardin kırsalında kadınlar hayata hazırlanmadan, çocuk eğitimi konusunda bilinçlenmeden evlenmesi ve sık ve çok doğum yapması da sorun alanları arasında sayılabilir.

Mardin'den İyi Uygulamalar

Bilgi Evi Projesi:

Umudun gençlikte olduğuna inanarak, “gençlik varsa gelecek var” sloganıyla yola çıkan Mardin Belediyesi Kayyum döneminde Gençlik Merkezi’ni hizmete açtı. Haftanın her günü 08:00-22:00 arasında açık olan 2.100 metrekarelik Merkezde, 7.000 kitaplı kütüphane, ders çalışmaktan yorulan öğrencilere çay-kahve içebilecekleri, güvenli bir sosyal ortamda sohbet edebilecekleri kafeterya, bilgisayar atölyesi, sinema salonu, resim ve müzik atölyesi mevcuttur. Ayrıca gençler bu merkezle eğitimi destekleyici kursların yanı sıra keman, gitar, bağlama, bateri, ney alanında programlarla Güzel Sanatlar Fakültesi’ne hazırlık için de ders alabilmektedir.

Gençlik Merkezi:

İngilizce, Almanca, sertifikalı proje yazma eğitimi, dış politika kulübü, grafik ve tasarım kursu, temel kodlama eğitimi ile gençlerin kariyer imkânı genişletilmektedir. Okuryazar atölyesinde gençlerle köşe yazarlığı alanında çalışmalar yapılmakta, şiir yazma tekniklerini içeren dersler verilmektedir. Eğitim ve kursların yanı sıra söyleşi, konferans, gezi programları, spor etkinlikleri de organize edilmektedir. Gençlik Merkezinde gençlerin, bakanlar, bürokratlar, yazar, şair ve sanatçılarla buluşup hasbıhal etmelerine olanak sağlanmaktadır. Gençlik Merkezine hali hazırda 6.600 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır.

Mardin Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri

“Mardin’de ana konu başlığımız “toplumsal barış” olarak belirlenmişti. Biz bu konuyu sadece konuşmakla kalmadık, bir açık hava müzesi olan Mardin’de yerinde görme fırsatı da bulduk. Doğunun hiç de bulunduğumuz yerden hayal ettiğimiz gibi olmadığını fark ettik. Mardin’de barış ve kardeşlik rüzgârlarının estiği kadim bir medeniyete şahit olduk. Tarihini, kültürünü tanıdıkça çok sevdik. Eski Mardin’de tarihin izini sürdük. İlk çağlardan günümüze kadar gelen eserleri inceledik. Bir arada yaşama kültürünün ne denli önemli olduğunu hissettik. Yemekleriyle, türkülerıyla, kültürüyle Mardin’i yaşamak gönlümüzde asla silinmeyecek bir iz bıraktı.”

Halise Mutlu/Samsun

“Mardin çalıştayında bölgede farklı dinlerin, farklı kültürlerin çatışmadan birlikte yaşamayı nasıl başardıklarını gördük. Mardin coğrafi konumu ile de farklı kültürlerle açık bir şehir. Mardin’de aile yapısının diğer bölgelere nazaran hem güçlü, hem içe kapanık, biraz daha tutucu özellik gösterdiğini fark ettik.”

Mine Yorulmaz/Erzincan

“Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde farklı kültürlerin uyum içerisinde hoşgörülle yaşadıklarını gördük.”

Zeliyha Akcan/Karaman

“Mardin çalıştayından edindiğimiz en önemli çıkarım, toplumsal barışın hakkını vererek yaşayan bir şehir olması idi. Halkı birbirinden ayrı düşürmeye, çatışmaya zorlayanlara fırsat vermeyen Mardin insanı, inadına Türküyle, Kürdüyle, Arabıyla, Süryanisiyle, gerek bayramlarında gerek cenazelerinde omuz omuza yaşıyor. Ülkemizde aile içi çatışmalarda, komşu ya da esnaf kavgalarında, okullarda çocuklarımızın arkadaşlarıyla ya da öğretmenleri ile ilgili yaşanan sorunların çözümünde Mardin modelinin uygulanabileceğini düşünüyoruz. Tabi bunun sırrı biraz da Mardin’in tarihinden geçiyor. Mardin’in tarihini çok iyi öğrenmeli ve öğretmeliyiz.

Mardin Kültür Derneği Başkanı Şehmuz Dinçer şehir turunda yaptığı açıklamalarla Mardin’in kadim geçmişini bizlere adeta yaşattı. Kasımiye Medresesinden, Dara Harabelerine, muhteşem fil saatine kadar gördüğümüz her şey bizde iz bıraktı...

Böylesi bir ortamda en önemli sorunun terör örgütü olduğunu gördük. Bu noktada çözüm için hep beraber irademizi ortaya koymak ve projeler geliştirmek durumundayız. Mardin seyahatinden sonra Mardinli ve İzmirli gençleri buluşturacak projeler planlamaya başladık. Böylece Türkiye’nin farklı renklerini sürdürülebilir ilişkiler kurma noktasında bir araya getirmeyi hedefliyoruz.”

Seher Kansızoğlu, Hamide Nur Merdar / İzmir

“Mardin çalıştayı, kültürel mirasımızın ne denli önemli olduğunu, tarih bilincinin yaşatılması oranında milletlerin her daim var olabileceğini, kadim medeniyetimizin farklıları zenginliğe dönüştüren bir güç üzerinde yükseldiğini gördüğümüz bir program oldu. Bizde unutulmaz izler bıraktı Mardin. Şehrin ve bölgenin kadim sakinleri tarafından misafir edilmek ve kültürlerinin her özelliğinin yansıtıldığı şehir turunun bile tek başına bir çalıştay olarak yeterli olduğunu söyleyebiliriz. Ancak masa etrafında toplanarak yapılan çalıştay, Türkiye’nin en önemli sorunu olan terör problemine yerinden bakma fırsatı oluşturmuştur. Çok kültürlü bir yaşamı yüz yıllardır sürdüren bu toprağın insanının ne kadar fedakâr, cefakâr olduğu görülmüş, toplumsal barışın sağlanması ve devamı için tüm Türkiye sathında Mardin modelinin uygulanması gerektiği kanaatine varılmıştır. Yeter ki nifaka karşı ittifakta sabit olalım.”

Hamdiye Katipoğlu/Samsun

KARAMAN ÇALIŞTAYI

İç Anadolu Bölgesi Çalıştayı/Karaman

Tarih: 7-8 Nisan 2018

Yer: Grand Karaman Otel

İşbirliği Yapılan Kuruluş: Kardelen Eğitim ve Yardımlaşma
Derneği/KARDELENDER

Raporu Hazırlayanlar: Zeliha Akçan, Ümit Gülin Göksoy

Karaman'a hasretliğim
Üzüle üzüle bitmez
Yollar bir ip, dağlar düğüm
Çözüle çözüle bitmez...
(...)

Git, gör İmaret'i aman
Kimler geçmiş zaman zaman
Velhasıl şu Karaman
Yazıla yazıla bitmez...
Bekir Sıtkı Erdoğan

Karaman İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde yer alır. Kuzeyinde Konya, güneyinde Mersin doğusunda Ereğli, güneydoğusunda Silifke, batısında Antalya bulunmaktadır.

1989'dan sonra Türkiye'nin 70. Vilayeti olan Karaman'ın nüfusu, 2017 yılı verilerine göre 246.672'dir. Halkının % 95'i okur-yazar olup, yükseköğrenim mezunu oldukça fazladır. İşsizlik oranı sıfıra yakındır. Hatta çevre illerden ekonomik sebeplere göç almaktadır.

Karamanoğlu beyliğinin başkenti olması hasebiyle Türkçe'nin Başkenti olarak da adlandırılan Karaman, Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan İpek yolu üzerinde olması sebebiyle zengin bir tarih, kültür ve sanat birikimine sahiptir.

Kadın ve Aile Çalışmaları Kapsamında Karaman'da Mevcut Durum

Karaman'da gerçekleştirilen çalıştayda, kadın ve aile alanında Karaman'da verilen kamusal hizmetlerin bir fotoğrafı çekilmiştir. Bu kapsamda ulaşılan bilgiler ve veriler aşağıda yer almaktadır:

Çocuk bakım hizmetlerinde ana hedef, bakıma muhtaç çocukların öncelikle kendi ortamında, bunun mümkün olmaması durumunda uygun bir aile yanında bakılmasıdır. Karaman'da Çocuk Evleri Sitesi (Sevgi Evleri) Müdürlüğüne bağlı 5 evde toplam 48 çocuğa 24 saat esaslı yatılı bakım hizmeti verilmektedir. Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi Müdürlüğüne bağlı 6 Çocuk Evinde toplam 36 çocuğa bakım hizmeti sağlanmaktadır.

Karaman'da 2017 yılında bakım tedbiri alınan kişi sayısı, 22'si erkek, 25'i kadın olmak üzere 47 kişidir. Danışmanlık Tedbiri 6'sı erkek, 11'i kadın olmak üzere 17 kişiye, eğitim tedbiri 1'i erkek, 2'si kadın 3 kişiye uygulanmıştır.

Karaman'da T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı kurumlarda 186 yaşlıya bakım hizmeti verilmektedir. Engellilere yönelik kurum bakım hizmetinin yanı sıra il düzeyinde 1893 ağır bakıma muhtaç engellinin bakıcılarına aylık 1085,50 TL ödenmektedir.

İl düzeyinde Aile Eğitim Programı uygulamaları yapılmaktadır. Bu kapsamda Eğitim-İletişim, Hukuk, İktisat, Medya ve Sağlık alanlarında 26 Modül şeklinde organize edilen eğitimlerle 2017 yılı ve 2018 yılı ilk üç ayı içinde 142 aileye ulaşılmıştır. AEP, sadece evlenmek üzere olan çiftlere değil, silahaltındaki er ve erbaşlara, polis okullarına ve üniversitelerin son sınıf öğrencilerine de verilmektedir.

Aile Eğitim Programı (AEP) çerçevesinde ebeveyn ve ergenlere yönelik yeni bir modül olarak konuya ilişkin Yeşilay Cemiyeti öncülüğünde uzmanlar

ve akademisyenlerce hazırlanan ve Bağımlılıkla Mücadele Programı kapsamında 278 aileye bağımlılıkla mücadele eğitimi verilmiştir.

Boşanma süreci danışmanlığı kapsamında, 2017 yılı içinde, boşanma öncesi 31, boşanma sırası 10 ve boşanma sonrası 4 kişiye danışmanlık verilmiştir. 2018 yılının ilk üç ayı içinde boşanma öncesi 19, boşanma sırası 4, boşanma sonrası 1 kişiye danışmanlık hizmeti verilmiştir. Bu hizmetin içeriği 12 görüşme olarak planlanmıştır.

Ayrıca yine ilgili Müdürlük tarafından başvuru ve randevu esaslı olmak üzere psikologlar tarafından aile sorunlarına ilişkin ücretsiz bireysel danışmanlık hizmeti verilmektedir. Bu kapsamda 2017 yılı içinde 221 kişiye bireysel danışmanlık hizmeti verilmiş olup, 2018 yılı ilk üç ay içinde bu sayı 121 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılı içinde Karaman'da 6284 sayılı kanun gereği Şiddet Önleme Ve İzleme Müdürlüğü (ŞÖNİM) kurulmuştur.

2017 yılı içinde 6284 sayılı kanun kapsamında Karaman'da 7 koruyucu tedbir, 494 önleyici tedbir olmak üzere 501 karar alınmıştır. 1 zorlama hapis uygulaması yapılmıştır. 6284 Sayılı Kanunun 20. Maddesi kapsamında halen devam eden 399 davaya şiddet mağduru lehine müdahil olunmuştur.

Karaman'da evlenme ve boşanma istatistikleri değerlendirildiğinde, 1764 Çiftin (% 4.4 azalma) evlendiğini görmekteyiz. Karaman'ın Kaba Evlenme Hızı Türkiye genelinde 30.sıradadır. % 13'lük bir artışla 442 çift boşanmıştır. Kaba Boşanma Hızı Karaman'da 1,80 olup Türkiye'de 20. sıradadır.

Karaman'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar

Aile İçi İletişim Problemleri:

Moderniteye bağlı olarak bireylerin gelişime ve değişime farklı hızda uyum sağlamaları, ebeveynlerin biri hızlı gelişim sağlarken diğlerinin daha yavaş gelişimde bulunması nedeniyle eşler arasında birbirini anlama sorunları dolayısıyla iletişim sorunlarına neden olmaktadır. Evlilik öncesi çiftlerin evliliğe hazır olmadan evlenmesi de aile içi problemlerin sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aile İlgili Mevzuat:

Halen yürürlükte olan bazı kanunların uygulamada aile kültürümüze ters düştüğünü görmekteyiz. Bu kapsamda oluşturulan bazı uygulamaların pratikte başarılı olmadığının altını çizmek isteriz. Özellikle eşlerden birinin şikayeti durumunda alınan uzaklaştırma kararı kimi zaman eşler arasındaki sorunlarda şiddetli problemlere sebep olmaktadır.

Çalışma Hayatına Bağlı Sorunlar:

Çalışan kadınlar iş ve aile hayatı dengesini sağlamak konusunda zorluk çekmektedir. Karaman'ın organize sanayi bölgesi olması, fabrikalarda çalışan kadın sayısının yüksekliği ve aynı fabrikada çalışan eşlerin vardiya nedeniyle bir arada bulunamaması aile bütünlüğünü zedelemektedir.

Medyanın ve İletişim Teknolojilerinin Hayatımıza Etkisi:

Cep telefonu, tablet veya bilgisayar aracılığıyla çok pratik ve maliyetsiz bir şekilde her türlü bilgi, belge ve görsele ulaşabilmenin konforu, interneti hayatımızda vazgeçilmez bir noktaya taşımıştır. Aynı şekilde televizyon hala hayatımızda yüksek izleme oranlarıyla etkisini korumaktadır. Bu çerçevede özellikle çocukların ve gençlerin hayatına yeni rol modellerin girdiğini görmekteyiz. Reel dünyada karşılığı bulunmayan, özgün, kaliteli ve çocuğu/genci geleceğe hazırlayacak bir nitelik arz etmeyen bu roller toplumda giderek artan sorunlara sebep olmaktadır.

Karaman'dan İyi Uygulamalar

Kök Hücre Aile Projesi

Kardelen Eğitim ve Yardımlaşma Derneği, T.C. İçişleri Bakanlığı'nın hibe desteği ile Kök Hücre Aile Projesi'ni yürütmektedir. Projenin amacına uygun olarak alanında uzman eğitimciler tarafından evlilik öncesi gençlere aile birliğinin oluşturulması ve sürdürülmesi konularında, evliliğin ilk 5 yılındaki çiftlere ilk 5 yılda karşılaşılabilecek sorunlar ve çözümleri konularında, boşanmış bireylere boşanma sonrası sürecini atlatma konularında eğitim verilmektedir. Uzun süre evliliğini sürdürmüş çiftlerle yeni evli çiftler buluşturularak tecrübe aktarımı imkânı sağlanmaktadır.

Aile Hayatına Yönelik Vardiya Düzenlemesi

Bir sanayi şehri olan Karaman'da kadınların ve erkeklerin ayrı vardiyalarda çalışması sonucunda aile birliktelikleri etkilenmekteydi. Birkaç yıl öncesine kadar 12 saat olan çalışma saatinin kadınlarda 8'e düşürülmesi ve eşlerin aynı vardiyada çalışmasının sağlanmasıyla bu sorun çözülmüş oldu.

Kamu-STK Buluşması

Karaman Valiliği, Karaman belediyesi ve STK'lar uyum içerisinde ortak projeler yürütmektedir. Düzenli olarak iletişim ve istişare ortamlarında bir araya gelmektedir.

Karaman ilinde resmi olarak serbest bölge kurulması nedeniyle önümüzdeki birkaç yıl içerisinde yoğun göç olacaktır. Bu kapsamda hem ekonomik hem sosyal anlamda büyük değişikliklere hazırlanması gerekmektedir. Bu çerçevede Kardelen Eğitim ve Yardımlaşma Derneği yeni projelerle çalışmalarına devam edecektir.

Karaman Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri

“Karaman çalıştayı, küçük illerin ne büyük işler başarabileceğini bir kadın eli ile nelerin değiştirilebileceğinin göstergesi olmuştur. Çalıştay, Karaman ilinin Konya’nın gölgesinde kalmaması gerektiği, yoğun bir çalışan nüfusa sahip ilin ufuk açıcı çalışmalara imza attığına şahit olmamıza vesile olmuştur.”

Av. Hamdiye Katipoğlu/Samsun

“Karaman’ın en şanslı yönünün bizleri misafir eden Kardelen Derneği’nin değerli üyeleri olduğunu düşünüyoruz. Çünkü boşanma sürecinde danışmanlık, talebe yönelik ihmal-istismar eğitimleri, evlilik öncesi eğitim, okul öncesi çocuklarına yönelik özverili çalışmalarıyla tüm Karaman halkının ilacı gibi bir durumdadılar. Ve bizler de onların bu özverili çalışmalarından elbette ki faydalanmış bulunuyoruz. Ayrıca genç bir kadın girişimcinin lale bahçelerini görmek çok etkileyici ve ufuk açıcıydı.”

Seher Saadet Kansızoglu-Hamide Nur Merdar/İzmir

“Karaman çalıştayı, Türk dilinin kullanımı, yayılması açısından önem arz etmektedir. Karaman’la ilgili önemli bir izlenimim de çalışan kadın sayısının fazla olmasıdır. Bölgenin kültürel zenginliği de farklılık göstermektedir. Özellikle Türkiye’ye sembol olmuş maneviyatı bakımından öne çıkan isimleri barındırması dini turizmi artırmıştır.”

Mine Yorulmaz /Erzincan

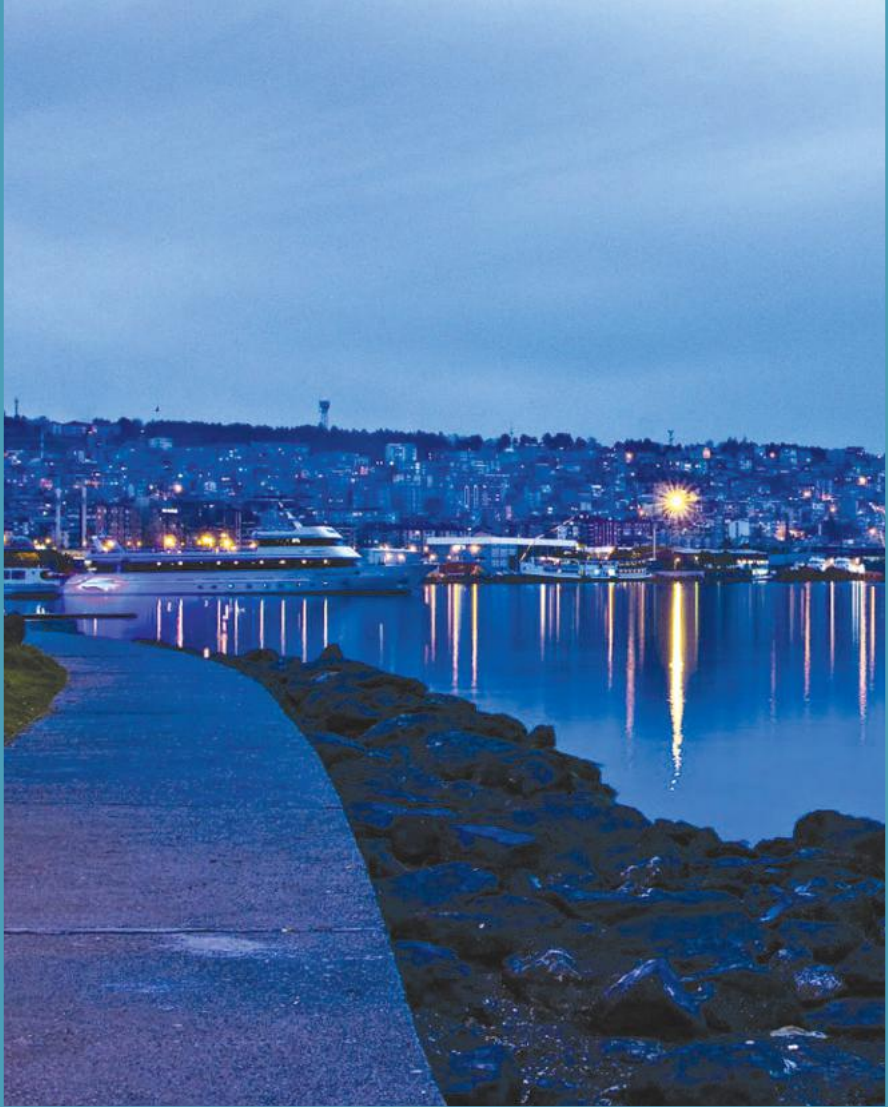
“Karaman’da güzel Türkçemizin, güzel dilimizin yapısal özelliklerini,

yedi yüz bin kelimesi ile ne denli zengin olduğunu, Karamanoğlu Mehmet Bey'in Türkçe 'ye verdiği önemi "Dilimiz kimliğimizdir" diyen akademisyenlerden dinledik. Yunus Emre'nin memleketinde onun hayatının izini sürdük. Karaman'da işsizlik ve boşanma oranlarının Türkiye ortalamasının altında olduğunu görmek bizi umutlandırdı. Genç bir kızımızın yurt içi ve yurt dışına satış yaparak ekonomiye müthiş bir katkı oluşturduğu, Lale Bahçesi hem eşsiz bir görsel şölen yaşattı bize, hem de hikâyesiyle iz bıraktı."

Halise Mutlu/Samsun

"Karamanoğlu Mehmet Bey'in "Bugünden sonra divanda, dergâhta ve bergahta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır" deyip, siyasi ve askeri zaferin yanında kültürel bir zafer kazanmış olduğu fermanının yayınlanmasının üzerinden yaklaşık 8 asır sonra dilin kültürü yaşatmadaki önemini Karaman çalıştayında gördük. Gönlünün renklerini bir evin duvar ve tavanlarına mahir elleriyle işleyen gencin ustalığına Hürrem dayı evinde/müzesinde şahit olmak ilgimizi cezbedti."

Seda Fidan/Mardin

SAMSUN ÇALIŞTAYI

Karadeniz Bölgesi Çalıştayı/Samsun

Tarih: 14-15 Nisan 2018

Yer: Neba Royal Otel/Samsun

İşbirliği Yapılan Kuruluş: Dost Eğitim Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği (DOSTDER)

Raporu Hazırlayanlar: Sosyolog Aile Danışmanı Halise Mutlu,
Avukat Arabulucu Hamdiye Katipoğlu

Ülkemizin Orta Karadeniz bölümünde yer alan ve Karadeniz bölgesinin en kalabalık şehri olan Samsun, 1993 yılından bu yana büyükşehir unvanına sahiptir. İl ayrıca Mustafa Kemal Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Milli Mücadele'yi başlatmak üzere ilk adımı attığı yer olarak tarihimizde de çok önemlidir.

Tarihi ve doğal güzellikleriyle dikkati çeken şehir, sahil şeridi ve doğal kumsallarıyla su sporları için oldukça elverişlidir.

İlin ekonomisi geniş ölçüde tarıma dayalıdır. Sanayi hızla gelişmektedir.

Kara, hava ve deniz yolları sebebiyle ticaret hareketlidir. Faal nüfusun %65 kadarı tarım sektöründe çalışır.

Samsun'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar

İnsan toplumsal bir varlıktır. Tarihin derinliklerinde ve dünyanın her yerinde insan varlığı toplumsal haliyle ortaya çıkmıştır. İnsanın toplumsallaşması bazı bileşenlerle mümkün olur. Bunların başında da "Aile Kurumu" gelir.

Toplu yaşam; ister küçük gruplar (aile, iş arkadaşları vb.) düzeyinde olsun, ister büyük gruplar (vatan, küresel gruplar) ölçeğinde olsun yaşamak ve düzen içinde varlığını sürdürebilmek için, daima doğruyu, iyiyi, güzeli tanımlayan değerlere yaslanmak zorundadır.

Bu nedenle iki kişinin ilişkisinde bile belli kurucu değerlere ihtiyaç duyulur. Yani her toplum, yaşantısının devamı için belli ölçütler saptamak zorundadır ve bu ölçütler ortak kurucu unsurlar olarak kabul edilir. Dolayısıyla da insan eylemleri; iyi-kötü, doğru-yanlış, adil olan-olmayan, hakkaniyet-haksızlık gibi ölçüler ekseninde somutlaşır.

Çeşitli kaynaklarda değerlerin, sosyal ve dini temelli olduğu belirtilir, ancak çoğunlukla etkin olanın din kaynaklı değerler olduğu söylenir. Bütün beşeri davranışlarımızın ötesinde var olan ve temelini çoğunlukla inançlardan alan 'Değerler Sistemi' bulunmaktadır.

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı/OKA'nın 2015 Yılı Samsun İli Sosyal Analiz Raporuna göre, hem boşanmış erkeklerin hem de boşanmış kadınların %27'si en önemli boşanma nedeni olarak sorumsuz ve ilgisiz davranmayı ifade ederken, boşanmış kadınlarda %21 dayak ve kötü muamele, %16 aldatma ve %14 evin ekonomik olarak geçimini sağlayamama başlığını ifade etmektedir.

Boşanmış erkeklerde ise sırasıyla %11 eşlerinin ailelerine karşı saygısız davranması, %8'lik oran ise eşinin ailesinin aile içi ilişkilere karışması şeklinde devam etmektedir.

En az boşanma nedeni olarak ise % 2,7 ile çocuk olmaması, % 0,9 hırsızlık, dolandırıcılık, gasp taciz gibi suçlar, % 0,6 ise aile içi cinsel taciz görülmüştür.

Ailede Sorumsuz Davranışlar, Aldatma/Gayrimeşru İlişkiler

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı/OKA 2015 yılı Samsun İli Sosyal Analiz Raporuna göre, “... Tüm bölge için çok önemli bir olgu olan göç, bölgedeki diğer illere göre daha düşük oranda olsa da Samsun’dan iş, eğitim ve sosyal olanakların daha gelişmiş olduğu şehirlere doğru yaşanmaktadır. Samsun’da göç verilerinde azalma olmakla birlikte hala verilen göçün alınan göçten fazla olduğu ve bu şekilde net göç hızının negatif olduğu görülmektedir. Net göç hızı 2007-2008 döneminde binde eksi 4,2 iken 2013-2014 döneminde binde eksi 2,7 olarak gerçekleşmiştir. Bölge illerinden sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarının beklenen düzeyde karşılanamaması ile çekim düzeyi yüksek illere doğru göç yaşanmaktadır.

2009 yılında Türkiye’de “İç Göçler ve Göç Edenlerin Nitelikleri” (DPT, 2008) çalışması göçün en büyük nedenlerinin erkekler için iş arama/bulma ve tayin/atama olduğunu, kadınlar için ise evlilik ve eğitim olduğunu göstermektedir.

Karadeniz özelinde göç olgusu aile içi roller ekseninde değerlendirildiğinde, özellikle babanın evde olmaması ya da tüm sorumluluğun anne tarafından üstlenilmesi sebebiyle o ailede bulunan çocuklar tarafından “baba rolünün” ve babanın değersizleştirildiğini görüyoruz. Babanın otoritesi olmaması sebebiyle evde iktidar savaşları yaşanmakta ve bu durum ailenin çözülmesine kadar gidebilmektedir.

Erkeklerin ev dışında kalmasını gerektiren işler, sadakatsizliği tetiklediği gibi, Karadeniz kadınına “güçlü kadın” imajı yüklenmesine yol açmakta ve her işini kendisi yürüten güçlü kadın imajı sonraki yıllarda kendisine ve ailesine zarar vermektedir.

Otoriteyi elinde bulunduran kadın, yaşlandığında bu otoritesini çocuklarına karşı kullanarak evlenen çocuklarının yaşamına sıkça müdahale etmekte ve bu durum yeni kurulan evliliklerde çatışmalara yol açmaktadır.

Aile bireylerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi, ailede sağlıklı bir cinsel yaşamının olmayışı, internet-iletişim ağlarının erdemli bir bakış açısı ile kullanılmaması, aile bireylerinin ilgisiz davranışları bu başlık altındaki diğer hususlar olarak sayılabilir.

Şiddet ve Ruhsal Sorunlar

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı/OKA 2011 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kalkınma Raporu verilerine göre, şiddetin türü açıklanmadan bu bölgede kadına şiddet oranı % 42,9 olarak belirtilmiştir.

Samsun ŞÖNİM Müdürlüğü, 2012 yılından itibaren 8300 vakanın duygusal şiddet, 4500 vakanın fiziksel şiddet gerekçesiyle kendilerine başvuruda bulunduğunu ifade etmiştir.

Evlenmeden önce ailesinde şiddete uğrayan veya şiddete şahit olan kadın, evlendikten sonra şiddete maruz kaldığında şiddeti içselleştirebilmektedir. Özellikle ekonomik zorluklar, yalnızlık korkusu, çocuklar sebebiyle de şiddete katlanma eğilimi göstermektedir.

Fiziksel şiddet içeren vakalar aynı zamanda duygusal, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddeti de barındırmaktadır.

Şiddete uğrayan kadında ruhsal, psikolojik ve psiko-somatik sorunlar oluşmakta, özgüven ve yaşam becerileri düşmektedir. Şiddet olan ailelerde çocukların ihmal edilme ve istismara uğrama oranları da artmaktadır.

Bağımlılık

Bölgedeki bağımlılık alanındaki çalışmalar, madde bağımlılığının önlenmesi, sosyal medya bağımlılığı, bağımlılık ve suç oranları konularına odaklanmaktadır. Bu alanda Sivil Toplum Kuruluşları ve kamu kurumlarının koordinasyonu ile faaliyetler yürütülmektedir. Özgecan Kadın Koordinasyon Merkezi, çocuk yaşlardan itibaren bireyi kuşatan sanal bağımlılık tehlikesi ve şiddet konularında ebeveynleri uyarmak için bir eğitim semineri hazırlayarak Samsun genelinde sunumlar yapmaktadır. STK'lar da bu alanda anne-babaları hedefleyen çalışmalar yürütmektedir.

Samsun'da suça sürüklenen 2452 çocuğun, 2063'ünün erkek olduğu belirlenmiştir. En çok görülen suçun 842 vakayla yaralama, 826 vakayla hırsızlık 157 vakayla uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma, satma veya satın alma olarak sıralanmıştır. Suça sürüklenen çocuk sayısının son derece yüksek olduğu ve Samsun'da madde bağımlılığı oranlarının hızla artmakta olduğu görülmektedir.

Yaşlının Yalnızlaştırılması ve Aileden Uzaklaştırılması

Türkiye, Avrupa'nın en genç ülkesi olmakla birlikte hızla yaşlanmaktadır. Nüfusun yaşlanmasına uygun politikalar üretilmediğinde yaşlanma büyük bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşlanma bölge veya il düzeyinde farklılıklar arz etmektedir.

Ülkemiz genelinde kırsalda yaşlanmanın şehir merkezlerine göre daha yoğun olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla sosyal politikaları belirlerken bölgesel farklılıklara şehir/kırsal kesim farklılıklarına dikkat etmek gerekmektedir.

Samsun ve çevresindeki illerdeki nüfus artış hızı, Türkiye'deki genel nüfus artış hızından daha düşük seyretmektedir. Samsun ve çevre illerde genç nüfus oranı Türkiye'nin altındayken, yaşlı nüfus oranı daha yüksektir.

65 yaş üzeri nüfusun önemli paya sahip olduğu ilde yapılan nüfus projeksiyonları da bu oranın önümüzdeki dönemde daha da artacağını göstermektedir.

295.927 nüfusu olan Samsun ilinde, il merkezinde 1991 yılında hiç olmayan huzur evi sayısı 2018 itibarıyla 6, bakımevi sayısı ise 7'dir.

Sığınmacı Sorunu

Samsun ilinde, resmi rakamlara göre 19.160 göçmen sayısı çeşitli kaynaklara göre 32.000'e kadar çıkmaktadır. Göçmen ailelerde görülen sorunlar, göçten önce kendi ülkelerindeki yaşam şartları, beklentileri, göç sırasında yaşadıkları ve karşılaştıkları tepkilere göre farklılık gösterebilmektedir. Samsun'daki göçmenlerin % 80'ine yakını Irak kökenlidir. Bu alanda yaşanan en önemli problemlerden bir tanesinin dil öğrenimi olduğunu söylemek mümkündür. Dil konusunda zorluk yaşanılması beraberinde bilgiye ulaşma ve hayat becerilerini doğrudan etkilemektedir. Son zamanlarda yerel halkla göçmenler arasındaki evliliklerin sayısının arttığını söylemek mümkündür.

Sığınmacıların gösterdikleri davranışlar, yerel halk tarafından 'cüretkâr' olarak adlandırılırken, sığınmacılar ve yerel halk arasında günlük hayat pratikleri ve toplumsal kurullara uyum noktasında farklılıklar olduğu gözlenmektedir.

Yürütülecek politikalarla toplumsal ve sosyal uyumun sağlanması son derece önemlidir. Aksi halde sığınmacı ailelerin yaşadığı maddi yoksulluk ve sosyal uyum problemleri yerel halkın aile düzenine ve varlığına sorun olarak yansıtacağı öngörülmektedir.

Engellilerin Sorunları

Engellilerin sorunlarının çözümü için köklü politikaların geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Özellikle kadın engelliler eğitim, istihdam fırsatlarına ulaşamamakta, sosyal hayatta kendilerine yer bulamamaktadır. Aileler engelli kız çocuklarını okula göndermekten kaçınmakta, eğitimin çocuğunun hayatına neler katacağını fark edememektedir. Engelli çocuk bu durumun bedelini bütün hayatı boyunca çok ağır bir şekilde ödemektedir. Engelli aileleri çocuklarına maaş bağlandığında “nasıl olsa devlet bakıyor” diye düşünerek çocuklarının ayakları üzerinde durabileceği bir çabadan uzak kalabilmektedir. Bu sorunların çözümü için temelde bir zihniyet dönüşümü yaşanması gerekmektedir. Engelliler fiziksel şiddete maruz kalmakla birlikte hayatlarının bir parçası olarak duygusal ve psikolojik şiddetle de yaşamak zorunda kalmaktadırlar.

Engelli sorunları üzerinde çalışırken özel bir başlık olarak da engelli çocuğu olan ailelerin ele alınması gerekmektedir. Engelli çocuğa sahip anneyi diğer aile fertlerinden ve hatta babadan çok daha farklı zorluklar beklemektedir. Engelli çocuğa veya bireye gün boyu süren bakım hizmetinin verilmesi veya refakat edilmesi sebebiyle annenin iş hayatı, sosyal hayatı veya özel alanı kalmamaktadır. Günün ağır sorumluluklarına gelecek kaygısı da eklendiğinde zamanla anne sağlığını kaybedebilmektedir. Engelli bakım merkezlerinin yanı sıra annelerin hastane, resmi işlemler vb. konularda ihtiyaç duyduğunda çocuklarını kısa süreli bırakabileceği mekânların hizmet vermesiyle çok önemli bir boşluk doldurulmuş olacaktır.

Samsun'dan İyi Uygulamalar

Mutlu Ailenin Sırları Seminerler Dizisi

DOSTDER Başkan yardımcısı Sosyolog, Aile Danışmanı Halise Mutlu tarafından İlkadım Kent Konseyi ile birlikte 15 ilçede, ayda bir kez "Gelmezlerse Gideriz" diyerek her mahallenin kendi mekânlarında ailede mutlu olma yollarının verildiği seminerler dizisi gerçekleştirilmektedir.

Yetim Annelerine Moral Dersleri

İHH Samsun Şubesi, DOSTDER ve İlk Adım Belediyesi iş birliği ile "Yetim Annelerine Moral Dersleri" Programı düzenlemiştir. 2'yl süren ve 50 Anneye ulaşan programda her ay önce kahvaltı sonra psikolojik destek seminerleri gerçekleştirilmiş. Çocuklarına bu zorlu süreçte iyi rehberlik yapmaları konusunda destek verilmiştir.

Her Anne Bir Okul Projesi

DOSTDER-KATEDER iş birliği ile bu yıl dördüncüsü yapılan Anne Eğitim Programı kapsamında, anneler her yönden bilgilendirilerek (çocuk eğitimi, eşlerle iletişim, bağımlılık, psikolojik sorunlar, medya vb.) donanımları ve motivasyonlarının artırılması amaçlanmaktadır. Eğitimlerde kadın merkeze alınarak aile bilincinin oluşturulması, kadının annelik vasfı ve sorunlara bütüncül ve şefkatli yaklaşım özelliği pekiştirilerek doğru bilgi ile donatılmasının yanı sıra erdemli bir insan olarak eğitimi hedeflenmektedir. 8 hafta boyunca, haftada 2 gün olarak gerçekleşen eğitimlere katılanlara Katılım Belgesi verilmektedir.

Kadın Dostu Kentler Projesi

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi başlığında oluşturulan İsviçre Büyükelçiliği tarafından desteklenen İçişleri Bakanlığı tarafından uygulanan bir Avrupa Birliği projesi olan “Kadın Dostu Kent Projesi”; Samsun Valiliği’ne bağlı bir kurul tarafından yürütülmektedir. 12 ilde uygulanan bu projeyle kadınların ve kız çocuklarının hayat kalitesinin artması için 7 öncelik alanı belirlenmiştir. Kamu kurumları ve STK’ların işbirliği ile tüm devlet kurumlarında uygulanması sebebiyle örnek bir proje olarak görülmektedir.

Kardeşimle Umutlu Geleceğe Projesi

Kardeşeli Derneği tarafından uygulanan proje ile Samsun’daki mülteci gençler ile yerelde yaşayan gençlerin kaynaşması sağlanarak toplumsal ve kültürel farklılıkların ortak yaşamda sorun oluşturmaması, ortak yaşam becerilerinin geliştirilerek ailede ve toplumda huzurun sağlanması hedeflenmektedir.

Samsun Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri

“Karadeniz Bölgesinde çok sayıda kadın STK temsilcisinin çalışmalarını yakından dinleme fırsatı bulduk. İnternet bağımlılığı ve bir Japon akademisyenin Türk aile yapısı üzerindeki çalışmalarından son derece etkilendik.”

Zeliyha Akcan/Karaman

“Samsun çalıştayında, Karadeniz bölgesindeki aile içinde kadın ve kadın sorunlarını inceledik. Karadeniz bölgesinin çalışkan kadınlarının, hikâyeleri ve tespitleri çok önemliydi. Ayrıca bölgenin tarihi ve doğal zenginliğini yakından görme fırsatı bulduk.”

Mine Yorulmaz/Erzincan

“Kurtuluş savaşımızın startının verildiği Karadeniz’in güzel şehri Samsun’da ufuk açıcı bir Çalıştayda bir araya geldik. Kadın, aile ve çağımızın meselelerini derinlemesine konuştuk. Eski çağlarda Samsun bölgesinde yaşam sürdüğü varsayılan amazon kadınları heykellerini görmek farklı bir deneyimdi. Masmavi denizi, eşsiz doğasını tekne turuyla ciğerlerimize çekip Karadeniz lezzetlerini tatma fırsatı bulduk.”

Seda Fidan/Mardin

“Samsun çalıştayında aile bütünlüğünün korunması konusunu ele aldık. Binbir emekle verilen eğitimler önemli olmakla birlikte edinilen bilgiler doğru kullanılmadığı takdirde aile iletişimine olumsuz yansıyabiliyor. İletişimsizlik, ilgisizlik, ekonomik sıkıntılar, bağımlılık, şiddet birçok yuvanın yıkılmasına neden olabiliyor. “Sorunsuz ailenin olmadığı, aksine sorun çözmeyi bilmeyen ailelerin olduğu” gerçeğinden hareketle ailelerde doğru bir karı-koca-çocuk iletişiminin sağlanması konusunda ortak çalışmalar yapmalıyız.

2012’den 2017’ye kadar alkolden dolayı şiddet yaşanırken, 2017’den günümüze şiddetin nedeninin iletişimsizlik olduğunu görüyoruz. Bu sadece ülkemizde değil dünyada da hızla yayılan bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Samsun’un çok değerli ev sahiplerinin ve çalıştaya katılan davetlilerin dikkatle üzerinde durdukları en önemli konu boşanma oldu. Diyanet görevlisi Vaize, Alo fetva hattında son dönemlerde sıkça eşini aldatan kadınların sorularıyla karşılaştıklarını belirtti. Bu konunun sadece İzmir’e özgü olmadığını, genel manada ülkemizin her bölgesinde eş zamanlı sorunlar yaşadığımızı gördük. Bu sorunlara karşı toplumu koruyacak kalkanın manevi değerlerimize sahip çıkarak aile yapımızı güçlendirmek olduğunu düşünüyoruz.”

Seher Saadet Kansızoğlu-Hamide Nur Merdar/İzmir

ISPARTA ÇALIŞTAYI

Akdeniz Bölgesi alıőtayı/Isparta

Tarih: 17-18 Temmuz 2018

Yer: Hilton Garden Inn Otel/Isparta

İşbirliği Yapılan Kuruluş:

El Ele Sosyal Yardımlaşma ve
Dayanışma Derneği

Raporu Hazırlayanlar:

Canan Aydın, őule Demiryol

Isparta; Akdeniz Bölgesi'nin gül yetiştiriciliği ile bilinen, Göller Bölgesinin merkezi konumunda olan, yüksek eğitim ve yaşam standartlarıyla ülkemizin en güzel şehirlerinden birisidir. Dünya'nın en kaliteli güllerinin yetiştiği Isparta toprakları, dünya gül yağı üretiminin yaklaşık % 65'lik kısmını karşılayarak sektöründe birinci sırada yer almaktadır. Genellikle tarım ve tarıma dayalı endüstriyel faaliyetler odaklı bir ekonomik yapısı olan Isparta'da son yıllarda gülün yanı sıra lavanta yetiştiriciliği de başlamıştır.

Çok sayıda göl, gölet, dağ, yayla, kanyon, mağara, orman, akarsu ile milli ve tabiat parkları bulunan Isparta, turistler ve doğaseverler için alternatif turizm imkânları sunmaktadır.

Isparta'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar

Isparta'da şiddet oranlarının Türkiye ortalamasına göre üst sıralarda olduğunu görmekteyiz. Ekonomik özgürlüğü olmayan ve eğitimsiz kadınlar şiddete çoğu zaman boyun eğmeyi tercih etme durumunda kalmaktadır.

Ancak Isparta'da eğitim ve istihdam oranları yüksek olduğu için kadınlar fiziksel veya sözel şiddetle karşılaştığında doğrudan kolluk kuvvetlerine başvurabilmektedir. Bu durum da şehrin kadına şiddet noktasındaki ortalamasının Türkiye üzerinde seyretmesine sebep olmaktadır.

Şiddet, öğrenilebilen, şiddet eğilimi de eğitim ve doğru yaklaşımlarla değiştirilebilen bir davranış bozukluğudur. Şiddetle mücadelenin öncelikle aile kurumunun içinde olması gerekmektedir. Sevgi dolu bir ortamda doğru iletişim diliyle yetiştirilen ve sorunlarına çözüm üretebilecek yeterlilikte olan çocuklar, hayatlarının hiçbir döneminde şiddete başvurmayacaklardır. Dolayısıyla şiddetin öğrenilmemesi ve modellenmemesi için aile içi iletişim son derece önemlidir. Bu kapsamda Isparta'da şiddetle mücadele için aile içi iletişim eğitimlerine ağırlık verilmektedir.

Isparta'da boşanma sayıları yükselme eğilimi göstermektedir. 2016'da 748 boşanma gerçekleşirken bu sayı 2017 yılında 813 olarak kayıtlara geçmiş-

tir. Isparta'da boşanmanın nedenleri olarak şiddet, kötü davranma, alkol ve uyuşturucu ön plana çıkmaktadır.

Boşanma sürecinde en çok yara alan çocuklardır. Eşler tarafından birbirine karşı kullanılan çocuklar travmatik hadiseler yaşamaktadır. Bu hususta bir taraftan boşanan anne ve babaların çocuklarının faydasına olacak şekilde bir iletişim dili geliştirebilmeleri için destek almaları, bir taraftan da yasal olarak kadını, erkeği veya çocuğu mağdur eden Çocuk İcrası meselesinin sonuca bağlanması gerekmektedir. Isparta'da da çocuk icrası meseleleri yaşanmaktadır. Bu kapsamda TBMM tarafından yapılan çalışmalar Çocuk İcrası sorununun çözümü için somut adımlar olarak değerlendirilmektedir.

Isparta çalıştayında engelli bir kadın muhtarın yaşam öyküsü ve mücadelesinden hareketle engellilik, kadının kamu, siyaset ve sosyal hayattaki konumu değerlendirilmiştir. Engelli kadınların aile, eğitim, çalışma ve kültürel hayatta yaşadığı sorunlar ele alınmıştır. Özellikle engellilerin evlilik sürecinde yaşadığı sorunlarla ilgili her hangi bir kamusal hizmet veya sivil toplum kuruluşlarının çalışması olmadığının altı çizilmiştir. Engelli çocuklara yönelik eğitim hizmetleri ailelerini kapsayacak şekilde genişletilerek çocukların geleceğe daha güçlü bir şekilde hazırlanması sağlanmalıdır.

Bağımlılık, sadece kullananlar ve aileleri için değil tüm toplum için bir tehdit oluşturan, ancak doğru yöntemlerle tedavi edildiğinde iyileştirilebilen bir hastalıktır. Isparta, bağımlılığa bağlı ölüm hadiseleri açısından değerlendirildiğinde Türkiye genelinde birinci sırada yer almaktadır. Bu kapsamda bir Sivil Toplum Kuruluşu tarafından şehirde özgün ve Türkiye genelinde yaygınlaştırılabilecek bir uygulama geliştirilmiştir. Bu çalışmaya En İyi Uygulamalar bölümünde yer verilmiştir.

İsparta'dan İyi Uygulamalar

UYUMDER Örneği:

İsparta'da faaliyet gösteren UYUMDER, bağımlı çocukların babalarının bir araya gelerek kurduğu bir dernektir. Spor yapan, başarılı bir eğitim hayatı ve mutlu bir aile yaşantısı olan çocuklarının ergenlik döneminde bağımlı olduğunu fark eden bir grup aktivisti başarılı, uygulanabilir ve Türkiye'nin farklı illerinde modellenebilir bir yapı oluşturmuştur.

Madde bağımlısı olan bir genci ve ailesini çok zorlu bir süreç beklemektedir. Tıbbi tedavi imkânı sınırlı ve son derece pahalıdır. Tedavinin sonucu da her zaman başarılı olmamaktadır.

UYUMDER, tıbbi tedaviye alternatif olarak ilaçsız, sadece vitamin, soğuk duş ve doğal ortam sağlayarak gençlerin bağımlılıktan kurtulmasında çok önemli bir destek oluşturmaktadır. Tedavi sürecinde eski kullanıcılar mentor olarak hizmet vermekte, hem kendi deneyimleri doğrultusunda diğer gençlerin kurtulmasını sağlamakta, hem de istihdam imkânı bulmaktadır. İsparta'daki UYUMDER merkezine Türkiye'nin farklı illerinden başvurular gelmektedir. UYUMDER'in modelinin 15 ilde daha uygulanması için talep gelmiş olup bu illerde çalışmalar başlamıştır. UYUMDER kısa süre içinde 150 bağımlıyı tedavi ederek hayata yeniden tutunmalarını sağlamıştır.

El Ele Derneği Kültür Evi:

Isparta sanatıyla, el ürünleriyle, halı dokumasıyla son derece zengin bir kültürel atmosfere sahiptir. Şehrin bu önemli değerlerinin zamanla unutulmaya yüz tutması, ithal ve ucuz ürünlerin kaliteli ürünlere tercih edilmesiyle mücadele etmek ve farkındalık oluşturmak için El Ele Derneği bir Kültür Evi Projesini hayata geçirmiştir.

Eski bir Isparta Konağının restore edilip şehre kazandırılmasıyla ilk adım atılmış olup, Isparta kültürünü temsil eden en nadide eserler Kültür Evinde dikilmekte, onarılmakta ve sergilenmektedir. Kültür Evi aynı zamanda ziyaretçilerine zamanda yolculuk imkânı sağlamaktadır.

Isparta Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri

“Gül şehri ve Merhum Başbakan Süleyman Demirel’in de doğduğu yer olan Isparta ve Isparta’nın çalışkan hanımları beni son derece şaşırttı. Lavanta üreticiliği konusundaki geliştirdikleri atılımla bir şehrin nasıl değişebildiğini, markalaştığını gördüm. Bağımlılıkla mücadelede uyguladıkları yöntem Türkiye’mize örnek olacak nitelikte. Engeli bir kadın olan muhtarımız her yerde olduğu gibi Isparta’da da kadının gücü ve azmi konusunda bizi hayran bıraktı. Ayrıca El Ele Derneği’nin kültürel yapıyı koruma ve yaşatma konusundaki duyarlılıkları da takdire şayan.”

Halise Mutlu/Samsun

“Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde yapılan çalıştaylarda farklı konu başlıkları incelenmiş olsa da özellikle aileye ilişkin sorunların benzerlikler gösterdiği, hatta aynı olduğunu, farklılığın o bölgenin kültürel ve sosyo-ekonomik durumuna göre, sorun sıralamasındaki yerinin değiştiğini gözlemledim. Örneğin kadının toplumda, özellikle çalışma hayatında görünürlüğü hususundaki sorunlar Isparta ilinde 3 veya 4. sıraya yerleşirken, Erzincan ilinde geleneksel kodların ağırlığı sebebiyle bu sorun birinci sıralara yükselebiliyor. Yine sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan Isparta ilinde uyuşturucu bağımlılığı yüksek oranda ve aileyi tehdit eden bir sorun olarak ilk sıralarda bulunurken, Erzincan bölgesi için, tehlike çanları çalmakla birlikte, henüz sorun sıralamasında sonlarda yer alıyor. “

Hamdiye Katipoğlu/Samsun

"İsparta'da Kültür Evinde dernek üyelerinin ürettiği ürünlerin toplum yararına kullanılması Sivil Toplum çalışmalarında bizler için güzel bir örneklik oluşturdu. UYUMDER'in bağımlılıkla mücadele konusunda çalışmalarını, rehabilitasyon merkezinde gençlere yeniden hayat vermesini, oryantasyon sağlayarak topluma kazandırmasını hayranlıkla takip ettik."

Zeliyha Akcan/Karaman

"İsparta'da madde bağımlılığı alanına odaklandık. UYUMDER'in başarılı modelini inceleme fırsatı bulduk."

Mine Yorulmaz/Erzincan

"Son zamanlarda Isparta'ya damga vuran en büyük meselenin madde bağımlılığı olduğunu değerli ev sahipleri ve birçok katılımcıdan öğrendik. Özellikle çocuklarda ve gençlerde yüksek olan bağımlılık oranlarını dinlediğimizde aile kurumunun ve iletişimin çok önemli olduğunu düşündük. Çocuklarımızın mutluluğu neden dışarıda aradığı sorusunun cevabını UYUMDER'in Yöneticilerinden öğrendik."

Seher Kansızoğlu-Hamide Nur Merdar/İzmir

"İsparta çalıştayında dikkatimi çeken en önemli konu bağımlılıktı. Çocukları bağımlılıktan korumanın en temel yolunun güçlü aile bağları olduğunu bir kere daha gördük ve dinledik. Geleceğimizin teminatı olan gençlerin uyuşturucu yüzünden yitip giden hayatları bizi son derece üzdü. Bağımlı gençler kendi kişisel yaşam öykülerinden hareketle sivil toplum alanında yapılabilecek çalışmaları bizlerle paylaştı."

Elele Derneği'nin ismiyle müsemma gül yüzlü üyelerinin bizleri güler yüzle ağırlamaları, mutfağa girip özveriyle yemek yapıp bize sunmaları bizi ziyadesiyle memnun ve mahcup etti."

Seda Fidan/Mardin

ERZİNCAN ÇALIŞTAYI

Doğu Anadolu Bölgesi Çalıştayı/Erzincan

Tarih: 22-23 Eylül 2018

Yer: Konak Mazlum Otel/Erzincan

İşbirliği Yapılan Kuruluş: Erzincan Kalkınma Eğitim Kültür ve Turizm Derneği Erzincan Kent Konseyi Kadın Meclisi

Raporu Hazırlayanlar: Mine Yorulmaz, Hatice Şahin

“Etrafı dağlık
Ortası bağlık şehir Erzincan...”

Ülkemizin Doğu Anadolu bölgesinde bulunan Erzincan, Keşiş ve Munzur dağları ile çevrelenmiştir. Erzincan'ın geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve ticarettir. Büyük depremlerle derin acılar yaşayan Erzincan, son tahlilde alçak binalardan oluşan planlı bir kent portresi çizmektedir. Caddelerinin harita metot defteri gibi düzenli oluşu ile dikkati çeker. Doğal güzellikleri, kendine özgü lezzetleri, tarım ürünleri, manevi havasıyla yolu Erzincan'dan geçenleri kendisine hayran bırakır. İpekyolu üzerinde yer almasıyla tarihi boyunca hareketli bir şehir olmuştur. Tahıl, üzüm, kayısı, badem gibi tarım ürünleri ve tarihi çok eskilere uzanan bakırcılık ile halı dokuma şehrin önemli marka değerlerindendir.

Erzincan'da Kadın ve Aile Merkezli Sorunlar

Doğu Anadolu bölgesinde kadın ve aile ile ilgili sorunlar, bölgenin sosyo-ekonomik ve coğrafi konumundan doğrudan etkilenmektedir. Doğu Anadolu bölgesinde iş imkânı az olduğundan en büyük sorunlardan biri kadının çalışabileceği iş alanlarının kısıtlı oluşudur. Erzincan'da kadın daha çok ev işleri ve tarımda çalışmaktadır. Eğitim almış kadınlar yaşamak için daha ziyade büyük şehirleri tercih ettiğinden dolayı çalışan beyaz yakalı kadın sayısı azdır.

Doğu Anadolu bölgesinde mahalle baskısı da küçümsenmeyecek ölçüde olduğundan, kadının çalışıp para kazanması zorlaşmaktadır. Ayrıca bölgede okuma-yazma oranı çok yüksek olmadığı için kadınlarda hakları konusunda da yeterli farkındalık yoktur. Önemli sorun alanlarından birisi de kadınların sosyo-kültürel hayata ve siyasete katılım oranlarının düşüklüğüdür.

Erzincan şehir merkezinde yaşayan ile kırsaldaki kadın arasında önemli farklar bulunmaktadır. Anadolu'nun tipik bir kenti olarak Erzincan'da kadınlara verilen önem, yaşam standartlarından taviz verilmemesini de beraberinde getirmektedir.

Erzincan'da kadınların okur-yazar olması için önemli çalışmalar yürütülmektedir. Özellikle göç alan bölgelerde çocukların eğitim alabilmeleri konusuna özel hassasiyet gösterilmektedir. Erzincan'da Zenginleştirilmiş Kütüphaneler uygulamasıyla çocuklara ve gençlere çok yönlü hizmetler ulaştırılmaktadır.

Erzincan Belediyesi tarafından meslek edindirmek, istihdam oluşturmak ve ev ekonomisine katkı sağlamak için açılan Erzincan Meslek Edindirme Kursları/ERMEK'na kadınlar yoğun ilgi göstermekte, bu kurslarda farklı branşlarda eğitim almaktadır. Vasıfsız göçün artmasıyla birlikte artan işsizliği önlemek için sanayi bölgesinde projeler geliştirilmektedir. Yok olmaya yüz tutmuş bakırcılık ve kilimcilik de yine aynı şekilde projelerle canlandırılmıştır.

Doğal güzellikleriyle dikkat çeken, kayak merkezi ve rafting alanları bulunan Erzincan yeterince turist çekememektedir. Şehir, turizm alanında yatırım, tanıtım ve alt yapı faaliyetlerine ihtiyaç duymaktadır.

Erzincan gibi geleneksel kodların hakim olduğu bir şehirde, çalışan kadınların sorunlarının başında aile, çocuk ve kariyer dengesini bir arada yürütebilmek gelmektedir. Özellikle doğum öncesi ve doğum sonrası süreçte mevcut kanunla verilen hakların yanı sıra esnek veya part time çalışma koşullarının oluşturulmasıyla kadınlar kariyer ve aile hayatı arasında bir seçim yapmak zorunda kalmayacaktır. Ayrıca kadın girişimcilerin desteklenmesi ve dezavantajların kaldırılmasıyla şehirdeki işveren kadınların sayısı artacaktır.

Erzincan'da kadın girişimci sayısının yüksek olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu sayının artması için teşvik programlarının yaygınlaştırılmasına ve kadınların desteklenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Erzincan'da şiddet, boşanma ve sığınma evine talep oranları Türkiye ortalamasına göre düşüktür. Güçlü aile bağları ve geleneksel algının yerleşik olduğu Erzincan'da madde bağımlılığı oranları da yüksek değildir.

Erzincan'dan İyi Uygulamalar

Mikro Kredi Uygulaması:

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı'nın 2003 yılında Diyarbakır'da başlattığı Mikro Kredi Uygulamasıyla teminata dayalı klasik bankacılığın aksine kadınlara teminatsız kredi imkânı sunulmaktadır.

Kadınlar 5 kişilik gruplar oluşturarak başvurularını yapabilmektedir. Kadınlara kredinin yanı sıra çalışma hayatında rehberlik ve eğitim desteği de sunulmakta, alınan krediler 46 haftada % 15 hizmet bedeli eklenerek geri ödenmektedir. Erzincan'da evde el işi ürünler üretenlerden hayvan besiciliği yapanlara kadar birçok kadın Mikro Kredi kullanmaktadır.

Erzincan Meslek Edindirme Kursları:

Beceri kursları kadar, hobiler edindiren ve güvenli sosyalleşme imkânı sağlayan ERMEK'ler Erzincanlı kadınlar için yetenekleri doğrultusunda iş imkânları oluşturmaktadır.

Erzincan Çalıştayı Hakkında Katılımcı Görüşleri

"Erzincan, sosyal yaşamdaki dinginliği, şehirleşmedeki yatay mimari özelliği, çok katlı olmayan binalarıyla adeta ruhumuza terapi uygulayarak bizleri rahatlattı. Doğası ve şelaleleri ile bizlere "bir başka güzelsin memleketim" dedirtti. Erzincan'ın kadın istihdamı alanında gösterdiği çaba takdire şayan. Kadının iş hayatında ve sosyal hayatta karşılaştığı sorunlar bizi biraz üzmeyle beraber, bu sahadaki çalışmalar, çabalar umutlandırdı. Ekşi su ve tulum peyniri tadılası lezzetler olarak hafızamızda iz bıraktı. Türküleri ve yöresel yemekleri ile hem karnımızı hem de ruhumuzu doyurdu."

Halise Mutlu/Samsun

"Erzincan'da kadınların iş hayatından uzaklaşmasına sebep olabilecek her türlü faktöre rağmen, oldukça aktif olması beni çok etkiledi. Şehrin enine gelişmesi, unutulmaya yüz tutmuş bakırın yeniden ticari alana kazandırılması, bağımlılık yapan maddelerin bu ilden geçmesine rağmen kullanıcı sayısının yüksek olmaması da bu çalıştayda dikkatimizi çeken konu başlıklarındandı."

Zeliyha Akcan/Karaman

"Erzincan çalıştayında Doğu Anadolu Bölgesi kadını çok değerli ev sahipleri ve çok özel katılımcılar tarafından bizlere tanıtıldı. En önemli sorunun "göç" olduğuna değinildi. Mikro kredi uygulamaları hakkında bilgilendirmeler bize bir perspektif oluşturdu."

Seher Kansızoğlu-Hamide Nur Merdar /İzmir

"Can Erzincan, Anadolu kültürünün en saf yaşandığı illerimizden... Hayatlar doğal ve dingin, insanlar samimi... İdeal ve yüksek hedeflere amatör, samimi bir ruh ile devam eden kadınlarımız bizi etkiledi. Popüler hedeflere doğru değerlerimizi unutmadan yapılan çalışmaların devamını diliyoruz."

Hamdiye Katipoğlu/Samsun

"Etrafı dağlı, ortası bağlı, can Erzincan... Memleketleri gibi, insanları da bir o kadar canmış... Daha önce hiç gitmediğim bir diyardı. Erzincan geçmişinde çok acılar yaşamış, türküleri bile ağıtlar içeren yurdumuzun güzel bir şehri. Çok göç vermiş ama bir o kadar da göç almış her ne kadar ataerkil görünse de, evde son sözü kadınların söylediği, gelenek ve göreneklerine bağlı, yapısı bozulmamış bir şehir. Mütevazilikleri ve misafirperverlikleriyle tam bir Anadolu insanı örneği teşkil eden Lider Kadınlar Projesinin Erzincan ayağı temsilcilerine, Belediye başkanı ve eşine teşekkür etmeden geçemeyeceğim."

Esengül Aydın Sancar/Mardin

SON SÖZ

SON SÖZ

İKADDER'in Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden STK'ları iletişim, istişare ve işbirliği zemininde buluşturmak, sürdürülebilir faaliyetlerde bir araya gelmelerini sağlamak amacıyla yürüttüğü "Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi" tamamlandı. Seyahatler, çalıştaylar, sosyal etkinlikler, beyin fırtınaları, tartışmalarla dolu 11 ay geçirdik. Raporlara, sonuç kitabına geçemeyecek kadar çok insan hikâyesi dinledik, kültürleri, tarihçeleriyle beraber keşfettik. Şehirlerin birbirinden farklı iklimleri, değerleri, ekonomileri ve yaşam biçimleri ile şekillenen sorunlarını, iyi uygulamalarını, projelerini yerinde inceledik. Bu kapsamda hazırlanan raporlara kitabımızın önceki bölümlerinde yer verdik.

Bütün bu kazanımlar ve elde edilen sonuçlar Türkiye'de kadın ve odaklı çalışmalarımız için yeni bir perspektif oluşturmamızı, kurumsal kapasitemizi güçlendirmemizi sağladı, sivil alanda bu çerçeve doğrultusunda hareket etme fırsatı oluşturdu.

Bütün bu proje sürecinde yedi coğrafi bölge özelinde birbirini tamamlayan veya ayrışan noktalarını aşağıda kısaca sunmak mümkündür:

1. Farklı Öncelik Sıralamalarında Ortak Problemler

Şiddet, madde bağımlılığı ve teknoloji bağımlılığının artması, boşanma, işsizlik, eğitimsizlik, karar alma mekanizmalarına ulaşamama, nüfusun yaşlanması vb. toplumsal sorunlar, her ilde yaşanan önemli problemler olarak karşımıza çıktı. Projede bu ortak problemlerle mücadele etmek için mevcut sosyo-kültürel yapı dikkate alınarak geliştirilen özgün çözüm yöntemlerini inceleme ve farklı bölgelerde uygulanabilirliğini değerlendirme fırsatı bulduk. Böylece proje katılımcısı olan STK'lar, ortak çalışma zemini geliştirme, iyi uygulamaları transfer etme olanağı edindiler. Bu noktada en çarpıcı iki örnek olarak Samsun ve Isparta çalışmaları paylaşılabilir.

Samsun'da kadın ve aile kurumunu doğrudan etkileyen tüm sorun alanları konunun muhataplarıyla birlikte ele alınmıştır. Kamu kurumlarının temsilcileri, Sivil Toplum Kuruluşları, yerel yöneticiler, akademisyenler, muhtarlar, toplum liderleri ve aktivistler, farklı yaklaşımlarını ve birlikte yürüttükleri projeleri paylaşarak şehrin başarılı çalışmalarını ortaya koymuştur.

Bağımlılığa bağlı ölümlerde birinci sırada yer alan Isparta'da, eski kullanıcıların desteği ile ilaçsız tedavi uygulayan ve başarılı sonuçlar elde eden UYUMDER'in çalışma mekânı, yöntemleri, başarı öyküsü yerinde incelenmiş, bağımlıların kendi hayat hikâyeleri ve bağımlılıkla mücadelelerinde sivil toplum çalışmalarının önemini dinleme fırsatı oluşturulmuştur. UYUMDER, Türkiye'nin farklı illerinden başvuran bağımlı gençlere, doğa ve hayvanlarla bir arada olma fırsatı sunarak, detoks destekli bir programla fiziksel, zihinsel ve psikolojik olarak sağlıklarına kavuşma imkânı sağlamaktadır. UYUMDER'in uyguladığı bu modelin farklı illerde de modellenmesi için proje katılımcıları tarafından bağlantılar geliştirilmiştir.

2. Toplumsal Barış Alanında Kazanımlar

Ankara ve İstanbul gibi merkezi noktalarda hazırlanan ve yürütülen projeler, toplumsal barış farkındalığı oluşturma ve bütünleştiriciliği sağlama hususunda yeterince etkili olamamaktadır. Bir bölgeyi tanımak, onu besleyen sosyo-kültürel, coğrafi ve tarihi atmosferi solumak için mutlaka o merkezi görmek, çalışmak ve bir araya gelmek gerekmektedir. İşte tam da bu noktada Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi'nde katılımcı her il aynı derinlikte kendine yer bulmuştur.

Farklı kültürlere ve dinden insanlara ev sahipliği yapan İzmir'in kucaklayıcı ve demokrat yapısı, var olan sorunları çözme potansiyeli, sivil toplum, siyaset ve yerel yöneticilerin katılımıyla değerlendirilmiştir. İzmir'de yaşayan herkesin kendini İzmirli hissedebilmesi ve o kültürde yer bulmasının altı çizilmiştir.

Toplumsal barışın ve medeniyetimizin yüz aklı örneği Mardin, insanlarıyla, Sivil Toplum Kuruluşlarıyla, yaşam alanlarıyla bir laboratuvar örneği oluşturmuştur. Bu laboratuvarda diğer illerden katılan temsilciler, illerinde uygulanabilir noktalar bulmanın yanı sıra ülkemizin köklerini ve kodlarını yakından tanımıştır.

Dilin kültürel hayatta ve iletişimde önemi, tarihsel süreci ile birlikte "Türk Dilinin Başkenti Karaman'da" ele alınmıştır. Dilin toplumsal barışa etkileri kadar uluslararası alanda hâkimiyetin de en önemli araçlarından bir tanesi olduğu fark edilmiştir.

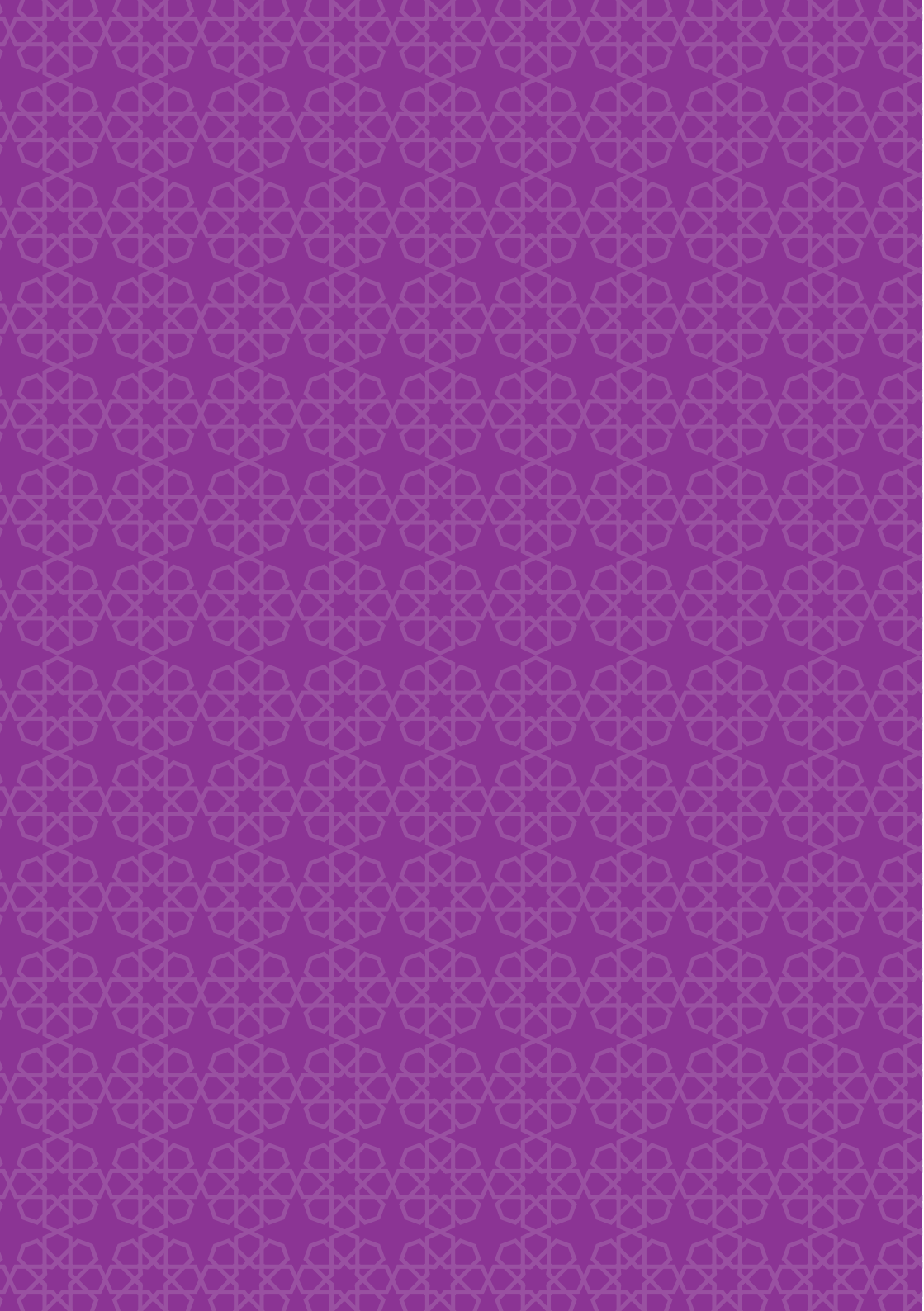
Samsun, Erzincan ve Isparta'da şehrin kendi bölgelerinde yaşadıkları sorunlardan hareketle geliştirdikleri çözümler kapsamında toplumsal barış ve iletişim eksenli değerlendirmeler yapılmıştır.

3. Kırsal ve Kent Yaşamı Arasındaki Farklılıklar

Proje çalışmalarımızı şehir merkezlerinde yapmakla birlikte, kırsaldaki problemler ve özellikle de kadın, aile ile ilgili olanlar da proje kapsamında değerlendirilmiştir. Sorun analizlerinde ve çözüm yaklaşımlarında genellikle kent odaklı yaklaşımlar, üretim değil pazara yönelik iyileştirme ve uygulamalar, ülkemizdeki tarımı ve kırsal alandaki yaşam koşullarını olumsuz etkilemektedir. Kırsal alandaki nüfus, göçün de etkisiyle ülke ortalamasına göre daha da hızlı yaşlanmaktadır. Ülkemizin sosyal ve ekonomik kalkınması için politikaların kırsal kesime yönelik köklü önlemler içerecek ve üretimi teşvik edecek şekilde yapılandırılması son derece önemlidir. Kırsaldaki kadının ve ailenin mevsimsel farklılıklar gösterebilen sorunlarına bütüncül çözümler geliştirilmesi gerekmektedir. Bu noktada karar alma mekanizmaları proje ve politika geliştirirken, köy muhtarları, kırsal alandaki toplum liderleri, çiftçilik ve hayvancılık yapanları sürecin odağında görmelidir.

4. Türkiye'deki Değişim Süreci

Türkiye'de ve dünyada, çok hızlı bir sosyal değişim süreci yaşanmaktadır. Bu değişim, kadın ve aile üzerinde de önemli etkiler oluşturmaktadır. Ekonomik dengeler, geleneksel aileden çekirdek aileye doğru bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Aile içi roller ve pratikler, teknolojik gelişmeler ekseninde farklılaşmıştır. Dolayısıyla Türkiye'deki ve dünyadaki bu değişimi okuyarak sosyal politikaların yapılandırılması, mevcut sorunların çözümü için son derece önemlidir. Konunun tüm tarafları, kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşlarının sürdürülebilir işbirliği modellerinde buluşması gerekmektedir. Bu anlamda son yıllarda ülkemizdeki gerçekleştirilen proje ve uygulamalar umut vericidir.

TÜRKİYE'NİN LİDER KADINLARI PROJESİ

7 Coğrafi Bölge Çalışan Kadın
Genç Ege İş Hayatı Savunuculuk
Bölünen Aileler Anadolu Araştırma Ekibi
Karadeniz Mardin'de Kadın ve Aile
Bağımlılık Ekseninde Sorunlar
Aileler UYUMDER Akdeniz
Isparta'dan İyi Uygulamalar
İç Anadolu Veri Toplumsal Barış
Ayrımcılık Mardin'de Kadın ve
Parçalanmış Aileler Aile Merkezli Sorunlar
Sosyal Hayat Beçici Koruma
Samsun'da Kadın Psikolojik İstikrar
Aile Merkezli Sorunlar
Kadın Değerleri Projesi
Kamp Çalıştay M
El Ele Derneği Kültür Evi
İzmir'de Kadın ve Aile
Merkezli Sorun Alanları
Türkiye Gençler Arası
İletişim Platformu
Sosyo-Kültürel Uyum
Ortak Noktalarımız
Farklılıklarımız Çalışan Kadın
Türk Dilinin Başkenti Bölünen Aileler
Aile Hayatına Yönelik Vardiya Düzenlemesi Ekonomik Kaygılar